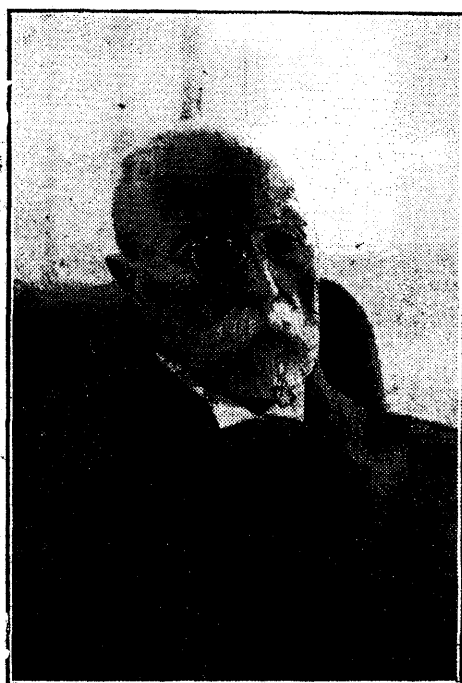

G
MAM
BER
G

ROMAN

No

6

T. G. Masaryk,
Tschehoslovakkia vabariigi president
80. aastane.

KIRJASTUS-OSAÜHISUS „ARENG“
TALLINN, 1930.A. IX. AASTAKÄIK.

Hind 40 senti.

Romaan nr. 6

SISU:

H. Courths-Mahler: Sa oled mu südaime suvi.

Hanns von Spielberg: Kolmiktäht.

Erik E. Elvood: Valge mehe süda.

Karl Marilaun: Viimane adagio.

Max Geissler: Väike kell.

M. J. Eisen. Neiud ja naised.

Äpardus.

Ed. Vöhrmann: Paks samblakord.

Arkadi Avertshenko: Elevantid Niagara ääres.

O. S. Marden: Kordaminek.

Oleg Berting: Vari sügavikust.

Tött ja nalja.

ROMAAN'i

tellimishinnad:

Kodu- ja Lätimaale:

12 kuud (24 nr. nr.)	Kr. 7.50
6 kuud (12 nr. nr.)	" 4.00
3 kuud (6 nr. nr.)	" 2.25
2 kuud (4 nr. nr.)	" 1.60
1 kuu (2 nr. nr.)	" —.80
Üksiknumber	" —.40

Välismaale:

12 kuud	Kr. 10.—
6 "	" 5.—
3 "	" 2.50

Tellimisi võtavad vastu ilma lisatasuta kõik postiasutused, rmtkpl. ja „ROMAAN'i“ müüjad.

Talituse aadress:

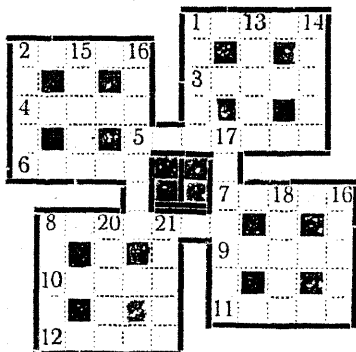
TALLINN, Müürivahe tän. 16
Telefon 12-53.

Mõistatus

Nr. 6 (192).

Ristsõnade mõistatus.

Seadnud E. Gutmann.

Sõnade tähendus.

Vasemalt paremale:

1. Lau.
2. Kirjastusosajühisus.
3. Lau.
4. Vastus koputamisele.
5. Kingsepa tööriist.
6. Mujalolek.
7. Needmine, anathema.
8. Ühendab väikse jõe mõlemaid kaldaid.
9. Igakord.
10. Suurtsugu seisus.
11. Sõnadega väljendatud mõte.
12. Rohkem kui tasa.

Ülalt alla

1. Aja mööt.
13. Viits.
14. Rõngasrahu, korallisaar.
2. Maa ilma jagu.
15. Vabariik.
16. Kaitsevaim, suurvaim.
17. Jalanõu.
18. Hoone, eluase.
19. Maja eesküljel olev vabaruum.
8. Lava, liistak, naast.
20. Mida alati ihaldatakse.
21. Muhamedi usk.

Lahendus ilmub „Romaan“ Nr. 10 (196).

Imestamisväärsti odavasti, kergesti ja **puhtaks** pesete oma pesu pesupulbriga

LUMIWALG

ühes sellega pikendate ka **pesu wastupidavust**, samuti **söögi- ja kööginõud ning mustad ja raswased käed saavad imestamisväärsti kergesti puhtaks.** Nõudke igal pool.

Pealadu: Tallinn, Suur Pärnu maantee, nr. 48.

Romaan

Nr. 6 (192)

Märts 1930

IX. aastakäik.

Kõik suitsetavad paberosse

Laferme Nr. 50 Manon Baar Stella

20 tk. — 50 s.

20 tk. — 35 s.

25 tk. — 35 s.

20 tk. — 25 s.

Diva Must Peeter

25 tk. — 25 s.

25 tk. — 15 s.

Meie vabrikus puhastatakse tubakat pneumaatilisel viisil tolmust ja teistest tervisele kahjulikkudest lisandustest.

A/S. „LAFERME“

Sa oled mu südame suvi...

Saksa kirjaniku **H. Courths-Mahler'i** romaan.

6

„Sa tulid parajasti väga ebasoodsal ajal, kui sind kohtasime.“

„Oh, sellest on mul kahju. Tulevikus peame üksteisele sellisel puhul märku andma ja seda kokku rääkima. Sest väga võimalik, et sinagi mind kord väga ebasoodsal hetkel eksitad.“

„Nii siis oled sinagi tublisti võrku satunud, Norbert. Aga ütle, mis kõigest sest viimaks peab saama?“

„Loodetavasti kahed rõõmsad pulmad, sest enesestmõista astume meie ühel ajal abiellu, et ühel teisele midagi ei oleks ette heita.“

„Ja mis saab siis meie ühisest uurimisreisist?“

Norbert sügas pead.

„Hm, see on küll küsimus, millele ma praegu vastust ei tea. Kui sinu täditütar — muidugi kui ta minu naiseks lubab saada — ei luba minuga ühes tulla, siis pean sellest esiotsta küll loobuma. Ja sina?“

Günter muigas:

„Kui Mia von Speyerist krahvinna Nordau saab ja ta mind ei taha saata — siis

loobun minagi esiotsta. Aga ehk tulevad meie noored proud siiski kaasa.“

„Jah — see peaks olema väga ilus, kuigi me liig julgeid ekskursioone ei tohiks ette võtta. Kas daamid seda küll teevad? Mina sooviksin seda meelsasti.“

„Seda teemi võiks ju kord üldiselt puudutada, siis kuuleksime nende arvamist.“

„Jah, seda võiks. Võtame ta kohe täna väljasõidul esile.“

„Hea küll, võtame. Kas on sul üldse lootust, et minu täditütar Hardy sind armastab?“

Norbert vaatas mõtiskledes oma ette. Siis tõmbas ta sügavasti hinge. Ta silmad loitsid julgesti.

„Olen otse veendunud selles, kuigi ta mulle nõrkavalt vahele räägib, kui soojema tooni tarvitusele võtan.“

„Preili von Speyer arvas, tema täditütar olla hoolimatuseni õiglane ja tema sümpaatia sinu vastu olla otsekohene.“

„Aa, sa rääkisid temaga sellest?“

„Jah, ja mulle paistis, nagu oleks ta täditütret huvides tahtnud sinu kohta teateid koguda. Tema tõendas, et preili Hardy ai-

nult armastusest abiellub; mina tõendasin sedasama sinust ja me jõudsime otsusele, et selle kõik teie eneste hooleks jätame.“

Norberti suust tuli kerge ohe ja ainsa hüppega kargas ta üle tooli.

„Mis sa mõllad, Norbert? Kas tahad areneda mõneks akrobaadiks?“ küsis Günter naerdes.

„Ei, vennas, aga ma pidin kord ventiili avama, et mu kange ärevus kahjutult võiks haihtuda. Soovin sinulegi sellistel juhtudel meelejahutuseks sarnaseid harjutusi teha!“

Nüüd hüppas krahv Günterigi elegandilt üle tooli.

„Tegin ka katset. Aga usun, et pean raskemaid harjutusi tegema. Tool on liig madal.“

Nad vaatasid üksteisele näkku ja naersid valjusti ning südamlikult, siis läksid nad alla. Kaua ei tarvitsenud nad oodata, kuna täditütredki trepist alla kojasaali ilmusid.

Lossitrepipi ees seisis tore lahtine töld, mille ette toredad hobused rakendatud, ja töllaukse ees ootas teener. Kui härrased tölda astusid, kargas tema pukki kutsari kõrvale ja sõit algas.

Kutsar oli Norberti käsul valitsejalt teateid palunud, kuidas ta peab sõitma, et sõitjad krahvkonnast võimalikult ülevaatliku pildi saaks.

Noored inimesed olid peagi kõige elavamas jutus. Õnnelikult silmitsesid härrad oma vastasistuvaid daame. Daamid olid heledasti rietatud ja hoidsid oma kohal õrnärvilisi päikesevarje, mis nende näole roosakat valgust heitsid. Neli noort südant, täies maivõlus sirav maastik, lillelõhn ja linnulaul — kuidas võiski seal meeoleolu teistsugune olla kui rõõmus ja noorusõnnis.

Tore sõit oli see.

Aasa ääres, mis aasalillede kõige kauninas ehtes kirendas, pidi töld peatuma. Hardy ja Mia tahtsid lillesid noppida — nad olid nii meelitavad.

Härrad aitasid neid tulise agarusega, kuid ilmutasid täielist kõlbmatust. Küll oskasid nad igale lillele tema õige nime anda, isegi ladina keeles, küll teadsid nad, mitu tolmukat neil on ja millisesse süsteemi nad kuuluvad, aga nad murdsid lilled liig lühidalt ja neil polnud vähematki aindust nende maalerlikust mõjust. Kõik daamide õpetused ei aidanud. Võimalik, et nad endid meeleldi oskamatumaks tegid kui nad tõesti olid, et neid siis jälle uuesti juhatataks. Nokkimised lendasid edasi ja tagasi. Heledasti kajasnoorte naer üle laia aasa.

Viimaks oli daamidil lillesid küllalt, ja siis mindi tõlla juure tagasi ning sõideti edasi.

Siis kaldus härrade jutt Aafrika taimestikule ja sellega nende kavatsatud teisele uurimisreisile.

„Meie oleksime tõenäoliselt vististi juba praegu reisil olnud, kui meid krahv Herberti testament siin kinni ei oleks pidanud. Sellegipärast pidime kavatsatud reisi Aasia südamesse edasi lükkama,“ ütles Norbert.

„Aga ega te seda reisi ometi ei jäta tegemata, onupoeg Günter?“ küsis Mia põnevalt.

Ta palavad silmad kiirgasid.

„See oleneb asjaoludest. Meil oli kavatsus pärast esimest augusti teele minna. Aga vaheajal on meis kahtlus tekkinud, kas meie oma reisi tõesti saame teostada.“

„Oo, sest oleks kahju! Minu arust on selline reis väga huvitav.“

„Seda küll, kuid ta on mõnikordki õige raske.“

„Seda hurvavam ta on.“

„Kas tahaksite teie kord sellist reisi teha, onutütar Hardy?“

Mia noogutas särasilmil.

„Kole hea meelega.“

„Teil oleks selleks tõesti lusti?“

„Palju lusti. Ma reisin üldse heameelega. Aga mida selliseks reisimiseks kutsutakse, pole õige reisimine. Minnakse ühest hotellist teise ja nähakse ikka samu inimesi, kord vett, kord mägesid. Uurimisreis on aga minu arust palju huvitavam.“

„Kas olete teiegi selles arvamises, mu armuline preili?“ küsis krahv Günter nüüd Hardyilt.

See noogutas nagu unenäos pead.

„Jah, vististi on imeilus tundmatuil rajul rännata ja neid uurida. Aga üksipäimis me sellist reisi küll ette ei võtaks. Meie naised oleme seks liig kartlikud ja võib olla, et meid selle juures ka suuremad hädahud varitsevad. Aga kindla kaitse ja saate all — jah — on selline reis vististi ületore. Ja mina ei loobuks sellest teie asemel mitte.“

Noored mehed vaatasid üksteisele särasilmil näkku.

„Ei — meie ei loobu sellest — vaid lükame selle ainult edaspidiseks, kuni ilmastikuolud paranevad.“

Juttu vestes ei unustanud noored inimesed ka oma ümbrust tähelepanemata. Siin ja seal päriti teenrilt ühe või teise koha kohta seletust. Ja kõik jõudsid veendumusele, et Hohenecki krahvkond tõesti suurepärane mõis oli.

Kui nad hästi korrashoitud ratsutamise- teed nägid, mis Hohenecki laanest läbi viis, hüüdis Mia vaimustusega:

„Ah milline lust oleks siin ratsutada!“

„Kas te ratsutate, onutütar Hardy?“ küsis Norbert.

„Heameelega,“ vastas Mia.

„Ja teie, mu preili?“ küsis krahv Günter õigelt Hardylt.

See punastas.

„Olen juba lapsena ratsutamisteel möllanud ja isa seltsis, kes oli ratsaväe ohvitser, tihti väljas ratsutanud. Aga tema surmast saadik ei ole ma enam sadulasse saanud.“

„Teeksite seda aga heameelega?“

„Suurima heameelega.“

„Oo, siis peame Hohenecki talli üle vaatama, millised hobused seal on. Võimalik, et leiame seal ka paari, kes daamisadulaga on harjunud. Siis võiksime siin toredaid ratsutamissõite teha,“ ütles Norbert.

Kõik võtsid selle ettepaneku vaimustusega vastu. Ja kui sõidult koju jõuti, kutsuti Heinemann viibimata kohale ja paluti temalt hobuste kohta teateid.

Härradele oli hobuseid küllalt, aga daami sadulat polnud neist ükski veel kannud.

„Sest pole viga,“ ütles Hardy, „meie sõidame ka meeste sadulas, minu täditütar ja mina.“

„Siis on korraldus kerge,“ ütles valitseja.

„Meil on kaks ilusat, saledat kõrbi, head tõugu hobust, kes daamidele sobivad, kui need endid oskavad sadulas hoida.“

„Selles olge muretu, härra valitseja, meie juba sadulast ei kuku,“ ütles Mia üleemeelikult.

Nad läksid talli juure ja vaatlesid hobuseid. Oli ainult vaja daamide jaoks sadulaid ja kohaseid püksülikondi muretseda, siis võisid ratsasõidud alata.

Tund hiljem istuti kõige lõbusamas meeleolus laua juures. Kuid pärast söömist lahkusid daamid, et härrad saaksid tööd teha, töötasid aga nendega pärast teed puies- tikku jalutama minna.

Täna ei tulnud aga töötamisest suurt välja. Norbert ja Günter katsusid küll määratud tööosa teha, aga neil puudus töö- lust. Ikka jälle kaldus nende jutt daamidele.

„Nad tulevad vististi meie seltsis Aasi-

asse, Norbert,“ ütles krahv Günter ilhe ki- vistuse huvitavat jooni vaadeldes, mis ta oli oma ühise töö pildiliseks ilustuseks ise valmistanud.

Norbert ärkas nagu unest. Tema oli pa- rajasti üksisilmil vahtinud oma praegulõpe- tatud lausele.

„Minagi usun seda ja mõtisklen praegu, kas selle reisi raskused daamidele liig suu- red ei ole.“

„Seda olen minagi juba kaalunud. Aga küll saame kõik paremini korraldada. Kõige raskematel kohtadel jätame oma naised kindlasse kohta, kuni jälle tagasi jõuame.“

Norbert hakkas äkki valjusti naerma.

„Mis sa naerad?“ küsis Günter.

„Ah, sa ütlesid praegu sellise naisemehe näoga „Meie naised,“ nagu oleks sul su — naine juba kindlasti käes.“

Güntergeri naeris kaasa.

„Olen sellesse mõttesse juba nii süvene- nud.“

„Ja mõte abielule ei hirmuta sind enam? Pole sellest veel palju aega möödunud, mil sa risti ette löid, kui sellest jutt tuli.“

Naeratades raputas Günter pead.

„See sündis vaid naljaks. Ja sina löid veel mitu korda risti ette. Kuidas on siis sinu mõtted abielu suhtes?“

„Täna, suurepärased. Võtan kõik tagasi ja tõendan vastandit. Kõik hirm abielu eest on mul kadunud, sestsaadik kui sinu veet- leva täditütrega tutvust sobitasin. Temaga on abielu kahtlemata suurepärase. Aga nüüd peame tõsiselt tööle hakkama.“

„Õieti on ilm selleks liig ilus. Mis kell õieti on? Alles neli. Minu arust on aeg lõuna ja teeaja vahel hirmus pikk.“

„Nii näib see mulle ka. Aga kui töötame, siis kaob see rutemini.“

Nad töötasid nüüd tõesti tunni aega tõ- siselt ja usinasti. Aga täpselt kell viis tõu- sid nad ja vaatasid üksteisele naerdes otsa.

„Jumalale tänu, ka kõige pikem tund lõpeb!“

Nad läksid keskehituses seisvasse saali, kus neil oli olnud esimene kokkusaamine. Seal joodi harilikult teed. Aga täna ei leid- nud nad sealt kaetud teelauda. Nad vaa- tasid otsides ringi, ja kui teener ilmus, küsis Norbert:

„Kas teed ei antagi?“

„Ometi, härra krahv. Armuline preili käs-

Soovitame suitsetajaile kõrgeväärtuslisi **A/S. „LAFERME“**
paberose ja tubakaid.

kis teelaua väljas terrassil katta. See on ka juba sündinud.“

„Hea küll,“ ütles Norbert.

Nad läksid terrassile.

„See on tore mõte, ja hea on, Günter, et sinu täditütar majas pisut käsku hakkab andma. Meie, hajameelsed õpetlased, ei oleks sellele ilusale mõttele, ilusa ilmaga väljas teed juua, mitte tulnud.“

„Ei. Meie oleksime, ustavalt harjumust täites, teed oma toas joonud. Näib, et meil ülim aeg on abielusadamasse purjetada.“

„Kas oleksid ka siis sellele seisukohale jõudnud, kui sa vahepeal ei oleks teatud tundmatut tundma õppinud?“

„Sellele küsimusele vasta, palun ise, mu armas vennas.“

Nad naersid üksteisele näkku ja läksid terrassile kohta, kuhu tuul ei puhunud ja kuhu valgesinise joonilise telgi alla oli tee-laud kaetud. Suur aasalilled kimp seisis kesk lauda — sama kimp, mis daamid teel noppinud.

„Vaata, mis toredad lilled need on. Mis naisekäed kõik oskavad toimida,“ ütles Günter.

Norbert aga võttis kimbust kaks eriti ilusat sinilille. Ühe ulatas ta Günterile, teise pani ta enesele ise nõõpaukn. Günter tegi ta eeskuju järele.

Parajasti said nad sellega valmis, kui daamid terrassile ilmusid. Nad kandsid jälle heledaid kleite ja vöö vahel oli neil mõlemil väike lillekimp.

Teretus oli mõlemalt poolt südamlük.

Hardy saatis teenri minema.

„Teenime ise,“ ütles ta ja hakkas ruttu ja osavasti teed valmistama. Siis valas ta tassid täis ja andis edasi. Mia aitas teda ja ulatas härradele kooke, mis lossiköögist parajasti tulnud.

„Teie tohite ka sigaretti suitsetada,“ ütles Mia naeratades, „me viibime ju väljas.“

Günter vaatas küsides Hardyle.

„On see lubatud, armuline preili?“

See noogutas.

„Muidugi. Meie võtame ka seltsiks sigareti. Eks ole, Hardy?“

„Heameelega,“ jätkas Mia.

Esialgul ei tahtnud jutt edeneda. Mingisugune kohmetus lasus mõlemal pool, ja nad hoidusid üksteist silmitsemast.

Mia oli esimene, kes selle võlu viimaks katkestas.

„Mis on nüüd ringkäiguga puiestikus?“ Kohe kähvas Norbert sirgeks.

„Seda ootame väga, täditütar Hardy.“

Külge külge kõrval läksid nad üle terrassi,

Günteri ja Hardy oma asjaks jättes neile järgnemise.

„Kas ei lähe meie ka kaasa, mu armuline preili?“ küsis Günter.

Hardy tõusis, ja nad läksid niisama külge kõrval teistele järele.

Ja see jalutuskäik puiestikus muutus veel ilusamaks kui hommikune väljasõit.

Heinemann seisis valitsejamajas oma korteri akna juures ja nägi paare üksteise kannul mööduvat. Ta naeris üle näo.

„Näib olevat kõik kõige paremas korras, just vahetatud osade kiuste. See meeldib mulle väga ja ma loodan, et miljon riigile ei lange,“ mõtles ta ja silitas habet.

Norbert ja Mia olid teistest ees. Nõnda olid mõlemad paarid nelja silma all.

Günter ja Hardy olid esiti kõikisugu tülistest asjadest kõnelenud. Nüüd võttis Günter äkki hoopis teise teemi.

„Täna hommikul eksitas minu sõber meid meie jutus. Kas tohin veel kord selle teemi peale tagasi tulla?“

Hardy punastas ja hakkas kiiremini käima.

„Millist teemi te arvate, härra von Hallendorf?“ küsis ta.

Günter märkas neiu kohmetusest, et neiu selgesti teadis, millisest teemist jutt oli.

Ta tõmbas stigavasti hinge ja ta silmad viibisid joobunult neiu puhtal, õrnal profiilil ja kuldjuustel.

„Me rääkisime õnnest, mu armuline preili. Mina jutustasin Teile, kuidas mulle ühel päeval õnn vastu tuli, mida ma ometi ei või kaotada, ja et ta mu käest ometi kadus, veel enne kui ta nime teada sain. Kui mulle siis hiljem võimalus avanes ka vaese naiseaga abielluda, siis katsusin ninetu neiu viibimise kohta teada saada. Juhuslikult sain ma ta kaaslanna nime teada ja pöörasin selle daami poole palvega, mulle mu ninetu neiu nime ja elukohta teatada.“

Hardy ehmatas äkki, pööras, ise näost lõkendades, tema poole, Günterile kohkudes otsa vaadates. Ta uskus sel hetkel, et Günter ta õige nime oli teada saanud.

„Ja millise vastuse te saite?“ küsis ta kohmetult.

Günter võttis krahvinna Herderni kirja taskust ja sirutas selle ta ette.

„Vaadake, see kiri tuli tagasi, märkusega „kirjasaaja surnud“.“

Hardy vaatas kirjale. Puna tuli ja läks ta näol. Ta luges krahvinna Herderni aadressi. Nüüd polnud Günteri sõnad enam arusaamatud. Segaduses hakkas ta ruttu jooksmas, ja kui Günter temale samuti järg-

nes, hüüdis ta, kõike unustades, suures hirmus oma täditütre nime:

„Mia!“

See pööras ruttu ja taipas kohe, et Hardy enese unustanud. Temal oli seisukord kohe selge.

„Mis sul on, Mia, et sa nii valjusti ise oma nime hüüad?“

Hardy ruttas tema juure ja silitas käega oma otsaesist.

„Ah — ei tea isegi, miks ma seda tegin,“ ütles ta ja kiskus Mia mõne sammu enesega ühes. Ja kui nad härrade kuuldekau-gusest väljas olid, sosistas ta:

„Palun sind, ära jäta mind temaga enam üksi!“

Mia aitas ta, osavasti teist juttu tehes, piinlikust olekust üle. Tema oleks küll heameelega huvitavat juttu Norbertiga jatkanud, aga tal oli tähtjas, et nende saladus nüüd veel avalikuks ei tuleks. Ta nägi, et mingisugune asi oli Hardy roobastest välja visanud ja et ta teda ta saatjaga enam ei tohtinud ükski jätta.

Nii läksid nad nüüd neljakesi edasi. Daamid käsikäes keskel; Mia Norberti ja Hardy Günteri kõrval. Viimane vahtis ikka veel Hardy'le. Mis pidi ta neiu kõrvalpõikamisest arvama? Kas oli see hea või paha märk? Tähenidas see tõrjet, või oli see neiuilik hirm otsustava hetke eest? Ta lootis viimast, sest ta ei suutnud arvata, et ta armastus vastamata võis jääda.

Kuigi uus rühmitus kummalegi härrale õieti ei meeldinud, kuna neist kumbki ju heameelega ainult oma armsama seltsis oleks rännanud, muutus jalutuskäik ka neljakesi ometi huvitavaks ja hurmavaks. Norbert ja Mia nokkisid üksteist, ja Hardy ning Gün-ter tegid seda kaasa, et oma ärevust mitte välja paista lasta.

Jõudes ühe ilusa väikese paviljoni juure, millesse kõva mööbel asetatud, võtsid nad seal istet ja jätkasid oma nokkivat vestlust. Enne nad sealt ei lahkunud, kui aeg tuli õhtusöögiks koju minna.

Niipea kui daamid oma tubadesse olid saabunud, ütles Mia pooleldi naerdes, pooleldi etteheitvalt:

„Sa oleksid peaaegu kõik ära annud, kui mind mu õige nimega hüüdsid. Mis sul õieti oli?“

Hardy võttis Mia kaela ümbert kinni.

„Ah, armsam, ainult suure vaevaga sain ma härra von Halldorfi armastuseavalduse eest kõrvale põigata. Ainult sellega, et plehku panin. Ja ärevuses nimetasin ma sinu nime, et sa seisma jääksid. Kuidas pean ma seda maskeraadi üldse jätkama? Niipea kui ma härra von Halldorfiga üksi jään, tuleb ta sellega uuesti. Ja siis pean ma üt-leva, kes olen. Ma ei tohi lubada, et ta — no jah — Mia von Speyerile oma armastust avaldab.“

Mia suudles Hardy't pooleldi naerdes, pooleldi liigutatult.

„Ei, seda küll ei tohi sündida. Aga ma palun sind, nihuta see seletus armastusest minu vastu nii kaugele kui võimalik edasi — ainult mõneks nädalakski, kuni ma krahv Günteri suhtes selgusele jõuan. Eks ole, seda sa lubad? Sinule on ju Halldorfi armastus kindel. Ja see teeb mulle head meelt. Temale on see üks puhas kõik, kas sa oled Mia von Speyer või Hardy von Rosen. Tema armastab ainult sind. Ja selles teadvuses võiksin ma sind otse kadestada.“

„Aga Mia, kas sa siis ikka veel ei usu, et sind sinu enese pärast armastatakse?“

Mia ohkas.

„Tahaksin seda meelsasti uskuda, aga mul peab olema kindel teadvus. Ja kuni ta mulle oma armastuse avaldab, seni ei tohi ta teada, kes ma olen. Siis saan näha, kuidas ta selle teate vastu võtab. Siis ei ütle ma temale mitte, et ma olen rikas Mia von Speyer, vaid lasen tal uskuda, et olen vaene, nagu seda nüüd sinust arvatakse. Selle katse pean ma temaga tegema, muidu kahtlen ma eluaja, kas ta mind minu enese pärast armastab.“

„Tema teeb selle katse läbi, Mia, selles olen kindel. Ja siis on see mäng vähemalt selle hea saavutanud, et sa selle mehe tõsist armastust hakkad uskuma.“

„Ah, Hardy, kui sul minu kogemusi oleks! Kõik nad kippusid vaid rikka pärija lähedale. Mis ma ise väärt olen, seda ei pannud keegi tähele.“

„Sinu umbusaldus laskis sind ka paljugi valevalgulusel näha.“

„Võimalik. Aga siin saan enesele teadvuse luua. Nii siis kannata veel mõni nädal. Muidugi, kui võimatu on meie saladust avaldamata jätta, siis peame seda tegema mõ-

Soovitame suitsetajaile kõrgeväärtuslisi **A/S. „LAFERME“** paberosse ja tubakaid.

Jaan Poska,
meie suurim riigitegelane ja Tartu
rahurajaja, kelle surmapäevast möö-
dus 10. aastat.

lemad ühel päeval ja sina peaksid härra von Halldorfi kohustama vaikima, kuni minagi olen rääkinud.“

„Siis ära jäta mind härra von Halldorfiga nelja silma alla, enne kui tohin rääkida.“

„Seda saame teha. Aga ettevaatuseks luba veel midagi — et sa härra von Halldorfile ühelgi tingimusel ei teata, et ma rikas olen, sest muidu ütleb ta seda oma sõbrale edasi.“

„Annan sulle oma sõna, Mia, et ta minult sinu rikkuse suhtes sõnagi ei kuule.“

„Hea küll, see rahustab mind ja ma tänan sind!“

„Sina jõe Mia, et ennast selliste kahtlustega piinad seal, kus sulle iga pilk peaks teatama, et sind armastatakse. Mul on tulevikust tuline hea meel. Kui meie soovid ja lootused täituvad, siis on Hoheneeki loss tulevikus meie ühine kodu. Sina valitsesid siin siis onupoeg Günteri seltsis, kes sulle siis loomulikult enam tädipoeg ei ole, oma lossi paremas tiivas, ja mina —“

Ta punastas ja jäi vait.

Mia kaelustas teda naerdes.

„Ja jah, räägi aga edasi, sinu asi on kindlam — sina valitsesid siin pahemas tiivas härra von Halldorfiga. Ja — meie teeme siis üheskoos suure reisi keskelt läbi Aasiat.“

„Kas usud, et seda võime?“

„Muidugi. Meie ei oleks esimesed naised, kes oma mehi uurimisreisil saavad. Mul oli pealegi mulje, nagu oleksid härrad täna

meeleldi selle teemi võtnud, et kuulda saada meie arvamist.“

„Igatahes näisid nad olevat väga rõõmsad, kui seletasime, et heameelega reisiksime. Nad tahtsid teada, kas me neid saadaksime.“

„Noh, kui mul mees on, siis ei lase ma teda ometi üksipäini reisile minna.“

Hardy naeris.

„Ei, seda ei või me lubada — kuna nad juba nüüdki nii kurvalt oma tiiba lähuvad ja igatsedes meie poole piiluvad.“

„Oh, et asi juba nii kaugel oleks, Hardy!“

„Noh, esiotsa on ka Hoheneckiski küllalt ilus!“

„Jah, kui ma kindel võiksin olla, et mind niisamuti armastatakse kui sind, mind ei eksitaks enam ükski asi minu õnnes!“

„Loodan, sellele veendumusele jõuad sa pea ja tunned oma kahtlusest siis veel häbi.“

„Noomi, noomi mind — ma ei või aga oma umbusalduse vastu parata!“

Oli jälle möödunud mitu nädalat. Noored inimesed viibisid palju koos, aga osavasti oskas Hardy hoiduda, et ta Günteriga nelja silma alla ei jäänud. Oli ette võetud ratsasõite ja need tegid neile palju lõbu. Härrad olid head ratsutajad ja daamid ei lasknud endid häbistada.

Ühel päeval titles Mia ise Hardyle:

„Ära piina iseennast ja härra von Halldorfi kauemini. Sul pole enam vaja tema eest kõrvale põigata. Otsustav tund tulgu!“

Nüüd võis Hardy teha, mis ise tahtis. Kuid nüüd oli neiulik pelglikkus temale kammitsaks. Meeleldi sellist kokkusaamist sobitada või ainult võimaldada ta ei tahtnud. Kuid ühel päeval tuli see ometi nagu iseenesest — õigemini küll Günteri diplomaatia abiga.

Oli imeilus suvehommik. Hardy oli, nagu alati, varakult üleval. Siinamaani ei olnud ta enam julenud üksipäini puiestikku minna, aga täna ei suutnud ta meelitusele enam vastu panna. Kindel olles, et härrad teda ei märka, lahkus ta lossist väikese kõrvalukse kaudu, mis pahemast tiivast välja viis.

Ettevaatlikult ringi vaadates jõudis ta puiestikku. Ja ei aimanud, et krahv Günter juba pool tundi, nagu peaaegu igal ilusal hommikul, puiestikus ühel pingil istus, kust ta lossi võis silmas pidada. Teadis ta ju, et ainus võimalus, armsamat üksi kohelda, see aeg oli, mil tema täditütar alles magas.

(Järgneb.)

Kolmiklähk.

Saksa kirjanik **Hanns von Spielberg'i** romaan.

2

Kurt von Stetten oli nüüd oma salgale järele jõudnud ja lasi Liisil traavida. Ta ratsutas algul ette, et vaadata marsikorda, ja peatas siis, kuni tuli prantslane, kes ratsutas kahe kasaka vahel. Viisakalt kätt mütsi äärde tõstes, tutvustas ta end vangilangenud vaenlasele. Vicomte ei tahtnud algul viisakaid sõnu tähele panna, siis vaatas ta äkki üles. Stetten nägi sisselangenud, kahvatut nägu. Kuid mehe hallid, heledad silmad löid särama.

„Stetten?“ kordas ta viivitades nagu kardaks, et on valesti kuulnud. „Mu nimi on Labourd-Macard. Tundsin Saksamaal ühte vana härra v. Stettenit.“

„Kremmrodes?“

„Tõepoolest — Kremmrodes! Mu vastu oldi seal väga lahke —“

„See oli mu isa, härra vicomte, kelle juures Teie — —“ Stetten ei lõpetanud, sest märkas äkki, et prantsuse ohvitser sadulas kõikus. Siis tuli vangi suust vereoja, mis jooksis ta mundrikuuele.

„Te olete raskelt haavatud? Ma ei aimanud seda!“ hüüdis Stetten, hobust vicomte'i hobuse lähedale ajades ja kasakat kõrvale nihutades, et teda käevarrega toetada. Ta käsikis peatuda. Ta rinnas ärkas sügav kaastundmus vaenlasega.

Prantslane langetas tummalt pea. Stetten lasi tal tasa sadulast libiseda ja asetas ta tee kõrvale lume sisse. „Lubage mul aidata,“ palus ta.

Prantslase värisev käsi näitas rinnale. „Siin! Siin! See on asjatu — olen otsas!“ hoiatas ta tasa.

„Loodan kõige paremat!“ Stetten rebis mundrikuue lahti. Kuul — üks kasakate huupi lastud pistolikuul — oli südamest veidi kõrgemal tunginud prantslase rinda ja oli arvatavasti surmav. See näis peaaegu ime, et vicomte nii kaua sadulas oli püsinud ja ainult sellega seletatav, et kitsas munder oli täitnud kompressi aset.

Kasakad ronisid hobustelt maha ja seisid mõlema ohvitseri ümber. Üks tõi peotäie lund — mehel oli õigus, ehk vähendas seegi

haava valu. Ettevaatlikult pani Stetten jaltava lume väikesele avausele, millest tuli aegajalt veretilk. Väljast ei näidanud haav kardetavana, kuid kuul oli käristanud seesmisi elundeid, seda näitas nüüd korduv, uus verejooks.

„Olen otsas!“ sosistas vicomte tasa ja valulikul. „Otsas nagu Prantsusmaa!“

Stetten viipas vana Aleksandrovitshi enese juure ja sosistas mõned sõnad. Kasak noogutas, kutsus kolm meest — kes kohe minema kihutasid.

Varsti tulid nad tagasi. Vicomte oli vahepeal nõrgemaks muutunud, kuid Stetten oli kasutanud lühikest aega, et lasta valmistada kaunis korraliku kanderaami maharaiutud männiokstest. Kui kasak nüüd teatas, et mõned minutid eemal on metsavahi majake, tõsteti vang hoolikalt kanderaamile, neli kasakat võtsid sellest kinni ja aeglasel sammul algas surmani haige transport.

„Oleksime pidanud nii kui nii laskma hobustel puhata, Aleksandrovitsh. Kui jõuame majakese juure, lase hobuseid toita — julgeoleku järele valvad sina.“

Majake paistis juba kuuvalgel. Vilets onn, kuid siiski kaitse lume ja külma vastu — hea küllalt, et seal surra. Ees oli ainus madal ruum, hunnik õlgi, millele asetati Labourd; väike pliit, kus kasakad kiirelt tule tegid.

Tasa, varvastel, tuli Aleksandrovitsh sisse, et anda leitnandile nõuetavat teadet julgeoleku kohta. Kaastundlikult vaatas ta prantslasele ja tõmbas siis pudeli taskust.

„Kas tohin, isake? See teeb talle head!“

Stetten noogutas, Kasak põlvitas haige ette ja valas talle ettevaatlikult mõned tilgad viina suhu. Ja tõepoolest — prantslase põsed löid kergelt punetama. Ta löi silmad lahti ja sirutas siis Stettenile käe: „Nägin nii ilusat und praegu — Teie isast, auväärt raugast valge habemega — ja ka blond tüdrukust ilusate sinisilmadega ja rõõmsa südamega,“ sosistas ta tasa.

„Arge kõnele!“ hoiatas Stetten.

„Mispärast mitte?“ — vicomte'i avameelse

Soovitame suitsetajaile kõrgeväärtuslisi **A/S. „LAFERME“** paberosse ja tubakaid.

näo üle libises kerge naeratus — „see ei tee enam kahju. Veel tund — tean seda — ja kõik on mööda!“

Kasak oli tõusnud. Stetten ja Labourd olid jälle üksi. Ümberringi oli surmavaikus. Ainult aegajalt pragises tuli tasacelt või väljast kostus hobuste tampimine lumes.

Vicomte oli jäänud vait, kuid ta kuum käsi hoidis Preisi ohvitseri kätt. Vägeva surma pale ees lõpeb vaen. Prantslane näis jälle und nägevat. Siis ärkas tas vist äkki ärritav mälestus — mälestus, mida ta ei tahtnud hauda võtta, sest ta ajas enese üles, kuigi vaevaga, ta silmad vaatasid imeliselt läikivalt, ta kummardas ette ja sosistas värisevate huultega: „K u l d k u j u d — M o s k v a k u l d k u j u d!“ Siis vajus ta surmani väsinult tagasi.

Moskva kuldkujud? Stetten võis seletada vicomte'i sõnu ainult palavikuhaige jampsimisena, õudse mälestusena hirmsatest tundidest, mida oli läbi elanud Prantsuse vägi tsaarlinna põlemise ajal. Mis tähendas see sõna?

Nüüd lõi vicomte silmad uuesti lahti. Ta näitas pudelile, mille kasak oli jätnud aseme kõrvale ja kui Stetten selle ta huulte juure tõstis, jõi ta ahnelt. Siis nagu end jõule sundides, ajas ta end jälle üles, preislane nägi, et ta kõnelda tahtis.

Nii oligi.

Tasase häälega, mis muutus aga aegamööda selgemaks, mida rohkem tõusis jutustaja ärevus, algas vicomte: „Ma ei või seda saladust hauda võtta, ma ei või miljooneid maa sees mädaneda lasta! Kuulete mind, härra von Stetten?“

Leitnant noogutas jaatavalt. Teda valdas imelik tunne, et kuuleb saladuslikku, enneolematut. Või olid need ehk ainult palavikuhaige fantaasiad, mida ta pidi kuulma?

Vicomte hingas sügavalt. „14. septembril kaks aastat tagasi sõitsime Moskva sisse. Teie teate, härra von Stetten, missugused lootused meil olid ja Teie teate ka, missuguseid pettumusi tõid meile järgmised päevad, kui venelased, et meid hävitada, süütasid kogu linna, kust olime lootnud saada toiduaineid. Kuid enne olid nad siiski katsumud päästa kõige kallimat vara, mis vana Kreml varjas oma müürides, ja just see langeski meie kätte. Vene kuberner, krahv Rostopshin, oli lasknud viia peakirikute varandused Troitskaja Lavra kloostriisse, mis on kaks päevamarssi pealinnast eemal. Transpordi püüdis kinni Prantsuse ratsavägi ja lugematud varandused langesid sõjasagina keisri kätte. Mina, kes olen neid hil-

jem hoidnud ja varjanud ja oma elu kaalule pannes kaitsnud, võin määratud rikkust, mis kokku oli toodud, vaevalt kirjeldada. Vene kirikute varandused koosnevad enamalt jaolt kuldplekist, millega on kaunistatud märtrite ja eriti jumalaema lugematud kujud sarnasel viisil, et ainult näod ja käed vabaks jäävad. Seda kuldplekki nimetatakse riisaks — kuid mitte ainult kallis metall ei tee teda väärtuslikuks, vaid ta on tihtilugu kaetud kõige kallimate kalliskividega. Sarnaseid riisaseid olid kaardiväelased umbes kakskümmend saanud, nende hulgas mõned väga hinnalised — kõige uhkem riisa, Uspenski Sobori jumalaema oma, säras ainuüksi vähemalt saja briljandi ja rubiini ehtes. Need määratud varandused pakiti suure saladuse katte all arnee sõjakassaga ühte ja tegid meiega kaasa taganemise.“

Vicomte toetus väsinult tagasi — mälestus Smolcnski õudsetest päevadest Beresinani näis tegevvat ta keeletuks.

Stetten palus teda end hoida, kuid ta algas lühida vaheaaja järele uuesti:

„Uhke, suur arnee sulas nagu lumi aprillis ja Beresina kaldal võitles ainult väike ülejääk neist sadadest tuhandetest, kes olid sügisel üle Njemeni läinud. Ka see ülejääk sulas, kui Vene talv algas oma pakasega.

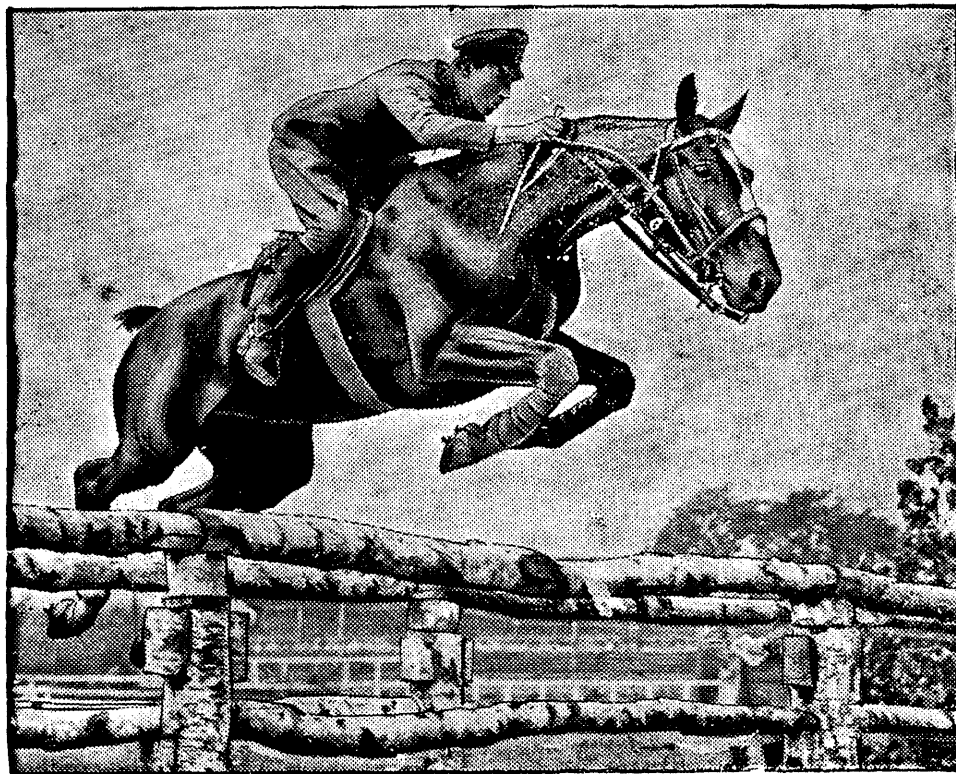
Olin määratud sõjakassa ja Moskva varanduste kaitse juure. Mu polgu kaunis hästi säilinud eskadron ooberst de Vernier, mu onu, all, kuhu kuulusid peale minu veel kaks ohvitseri, kapten Dulot ja leitnant des Gardes, moodustas selle eskordi. Olime annud sõna hoida varandusi keisrile ja isamaale ja olime otsustanud neid oma eluga kaitsta. Ükski vaenlane ei tohtinud neid meilt elusalt võtta ja vaenlane neid ei saanudki, kuid kõige suurem viletsus, mis nüüd algas, jäine pakane, piinav nälg, hii-livad haigused, mis meie salka vähendasid, tegid meile ülesande täitmise võimatuks. Igal hommikul, kui seadsime rapordi kokku, oli meie arv vähenenud, igale laagriasemele jätsime surnuid, väsimusele ja pakasele ohvriks langenud seltsimehi. Tuli päev, mil oli saanud eskadronist, kel oli Beresina ääres olnud veel sada hobust, kahekümne-meheline salk — tuli päev, mil viimased kümme meest ülejäänud kuus hobust kassavankri ette rakendasime külmast värisevate, muhkudega kaetud kätega — tuli hirmus õõ, mil meie ooberst suri, veel surmas meile meeletuletas meie kohust. Siis olime kahekssa, järgmisel hommikul seitse. Kuuest hobusest vankri ees olid kaks surmani väsinud, viletsad ja nälginud loomad, kes ai-

nult vaevaga edasi jõudsid põhjatutel teedel — nagu meiegi katkistes mundrites, katkistel jalgadel õlgkingad, pea ümber kaltsud, südames meeleheide. Ainult üks lootus elas veel meis: nõrk lootus, et jõuame Vilnasse. Sinna oli meid juhutatud, seal pidid olema väe moonaladud, seal ootasid meid teised.

Veel kolm päevamarssi ja me oleksime olnud päästekohal, kuhu püüdis meie igatus. Kuid otsatud olid tunnid! Toitsime end ja oma kahte viimast hobust juba kaheksa

kui ta peale pikemat vaheaega jatkas, tulid laused jätkuliselt ta huultelt ja aegajalt katkestas neid valuline hoigamine.

„Piirita viletsuse piinade juure tuli mure meile usaldatud kalli vara pärast,“ teatas viconte Labourd-Macard edasi. „Meie kolm ohvitseri usaldasime vaevalt veel oma seltsimehi — mitte kulla pärast — mis tähendas isegi kõige rahaahnemale maailma rikkus nendel päevadel — kuid mõlemaid hobuseid meie vankri ees vahiti ahnete silmadega. Juba ka's korda olime tagasi tör-

Suurepärane hüpe.

Pildistatud Berliini ratsavõistlustel, mis korraldati „Rohelisel nädalal,“ suure põllumajandusliku ja Aiaanduse näituse juures.

päeva puukoorte ja keedetud õlgedega, iga tuli, mille tegime, äratas meis kartuse, et meelitab meile ringi luusivaid kasakaid kaela. Meie käes olid miljonid, kuid meil ei olnud suutäitki leiba, et kustutada nälga meie soolikates!“

Haavatu sules silmad. Ta oli öelnud viimased laused peaaegu kustoval häälel, ja

junud marodööride kallaletungi, kes meie väikest kolonni olid piiranud ja peaaegu kardetavamad olid kui kasakad — Prantsuse käed olid valanud Prantsuse verd. Nüüd ei olnud meie enam kindlad oma saatjate peale! — Ühel hommikul, varsti peale oobersti surma, olid kadunud koln ellujäänut ja nendega tihes üks meie kahest

Soovitame suitsetajaile kõrgeväärtuslisi **A/S. „LAFERME“** paberosse ja tubakaid.

hobusest ja nimelt tugevam. Keegi meist ei öelnud sõnagi, meie ei avaldanud paha-meelt rõõvlite kohta. Vaikides rakendasime ülejäänud hobusekronu vankri ette ja veel aeglasemalt, veel vaevalisemalt kui enne läksime oma õudset teed, mida märkisid lugema'ul, äraheidetud relvad ja inimeste ja hobuste korjused. Vastu lõunat jäi ainus jääger, see oli vana seersant, kes kandis rinnal auleegioni märki, maantee äärde maha; kui juure kargasin, oli ta juba surnud. Ja jälle tuli õhtu! Ja jälle tuli hommik ja kui tõusime oma lumelaagrilt, olime meie kolm ohvitseri üksi. Vaevalt kolm penikoormat Vilno päästesihist eemal ja ometi võimetud, et sinna pääseda, sest meie viimane hobune lebas surnult meie kõrval. Ta õlas puudus suur tükk liha, mille olid vist kaasa võtnud mõlemad jäägrid, kes seni meile truuks olid jäänud. —

Esimene asi, mis tegime, oli, et tormasime surnud looma kallale ja, silmis viha ja meeleheite pisarad, katsusime kustutada nälga toore, verise lihaga. Siis alles pidasime nõu. Meie nõrk jõud ei ulatunud, et vankert pikemat aega vedada, tegime küll katset, kuid mõistsime kohe, et see oli võimatu. Nii otsustasime vankri sisu maha matta — me arvasime ikka veel, et Vilno vägi on küllalt tugev, et tagasi võidelda neid määratud varandusi, mis tahtsime maapõue peita. Suurte jõupingutustega vedasime vankri lähema metsani, Potocki perekonna mahajäetud lossi lähedusse, mida nimetati Gortshinoks —

Vicomte'i jõud raagus. Ta korises raskelt. Stetten pani käe ta appipaluva pilgu kutsel ta selja alla ja tõstis teda veidi kõrgemale. „Vett, vett!“ tuli ta huultelt. Preisi ohvitser kargas üles, ruttas välja ja tõi kättega lund, et sellega surija suud niisutada ja ta põlevat otsaesist jahutada.

„Täna, seltsimees!“ hoigas haavatu. „Pean kiirustama — muidu suren, enne kui kõik olen öelnud. Me kaevasime augu — riisad ja umbes viissadatuhat franki kullas — kõik raudkastides — vana, põlise kase kõrval. — Igalühel protokoll, kuid des Gardes suri mõned tunnid hiljem — — Dulot Vilnost saadik kadunud — surnud või vangis — mu märkmed Kremmrodes kaduma läinud — — varastatud — — tahtsin neid — — peale rahutegemist — — otsida — —“

Haavatu langes jõuetult tagasi.

„Riisad — miljonid — Kremmrode — armas, blond tüdruk —“ surija mõtted näisid segaseks minevat. Ta silmad vaatasid

tardunult, ta keha tuksatas veel kord püsti: „Riisad!“ kordas ta murtud häälel. „Prantsusmaa — kõik kadunud!“

Ta oli surnud! Stetten surus ta silmad kiinni. Läbi väikese akna langes päevavalguse esimene kiir ja valgustas surnu kahvatut nägu.

Stetten vaatas veel surnu taskud järele, et võiks saata sugulastele ta väärtasju või kirju. Ta leidis mõned sajad frangid ja väikese märkuseraamatu paberite ja kirjadega — muud midagi.

Siis istusid kasakad uuesti hobuste selga. Nad olid juba liig kaua viivitanud. Energiliselt asuti uuesti teele.

Lumi langes uuesti tihedalt. Veel viimase pilgu heitis Stetten üksikule metsaõnnikesele, kus oli kuulnud surija suust saladuse, mille tähendus talle ei olnud selge, mis aga siiski täitis ta fantaasiat imelise unenäona, mis teda seda rohkem ärritas, et sellega oli seotud imelisel viisil ta kodukoha nimi.

Siis andis ta Liisile kannukseid tunda ja kihutas hämarasse metsa, oma ettetõtanud salgale järele.

Teine peatükk.

Esimene täht horitsondil.

„Hurraa, Pariis!“

Asjatult oli lövi viimaks meeleheitlises võitluses küüned vaenlasel veel kord rindu löönud, asjatult oli Napoleon 1813. aasta veebruaripäevadel veel kord näidanud oma suurepärast, imestusväärilist väejuhatajate kunsti. Vana Blücher saatis korda tegusid, mis temata ei oleks õnnestunud ehk liitlastegi määratule ülejõule. Suur sõjamees jäi alla kangelasliku rauga energiale ja raudsele visadusele, keda täitis hõõgav vihavaen korsiklase vastu. Peale kaotusi, mis Blücher oli kaotanud Montmirail'i, Chateau-Thierry ja Vanchamps'i juures, oli tal olnud terve rida võituseid.

Olid langenud viimased hoobid Laoni ja Arcissur-Ante'i juures. Fontainebleau lossis ootas, kannatades metsiku võimetuse all, vägev keiser oma saatust, olles ümbritsetud oma truudest kaaslastest, keda oli viinud nii tihti võitudele. Tugevas kallaletungis olid liitlased peale palavat lahingut hävitanud viimase vaenulise väe, mis oli neile Pariisi müüride ees vastu pannud, nüüd vaatasid nad Montmartre'ilt võidujoovastuses uhkele linnale nende jalgade ees, kust rohkem kui kakskümmend aastat oli lagunenud viletsus üle terve kontinendi.

Oli tulnud kättemaksu päev Saksamaa alandamise eest. Maade pojad, kes olid kaks aastakümnet tunnud Napoleoni türannia survet, valmistusid Prantsusmaa pealinna sisse marssima.

See oli saanud suureks ja rikkaks Napoleoni valitsuse all. Igast küljest olid tasse voolanud allaheidetud ja väljakurnatud maade varandused. Toredad kunstikogud, millele keiser oli aluse pannud, olid täidetud Itaalia kallimate maalide ja kujudega; Preisi pealinnast oli ta tahtmisel toodud Viktoria võiduvankril ju Veneetsia Markusplatsilt raudsed hobused. Prantsusmaa rikkustega ülekülvatud marshallid olid oma käskija tahtel Pariisis majad ostnud, vana aadeli oli saanud jakobiinlaste hirmuvalitsus välismaale, oli tulnud suuremalt osalt tagasi ja oli armulikult vastu võetud, kui näitas nõusolekut ümbritseda noort trooni vanade nimede säruga. Revolutsiooni ahervarrele olid kogutud uued rikkused ja kui Napoleon oma igaveste sõdade tõttu maale ikka uusi ohvreid peale pani, olid need enamasti inimeste ohvid, mida kandsid alamad rahvakihid, mitte raha ja vara ohvid, sest neid nõudis vägev valitseja allaheidetud riikide ja rahvaste käest. Nagu kord „ancien régime“ ajal, oli Pariis olnud kaks aastakümnet linnaks, kus Euroopas kõige paremini lõbutseti. Kuna kontinent hoigas sõjatondi küüntes, tantsiti Seine'i ääres; siin loodi kõige vägevam mood, mis valitses võitjaid ja võidetuid; siia kogusid maailma elunehed, et prassida hullus uimas, et orjata kõiki kirgesid, mida leiutas luksus.

Pariis oli saanud rikkaks Napoleoni all, ta oli end õnnelikuks kiitnud ta valitsuse all, ja oli teda meelitanud vastikute meelitustega, mida keiser armastas sama palju kui põlgas. Veel mõne nädala eest olid ta armsad pariislased talle vaimustatult vastu hõisanud — veel mõne päeva eest olid nad uskunud kõiki muinasjutte, mida ta laiali laotas oma sõjavõitjate kohta, ja nüüd? Kas kurvastas Pariis Fontainebleaus istuja langemise üle, kelle oli alla heitnud ülivõim? Kas nuttis ta kukutatud kangelase üle?

31. märtsi lõunatunnil marssisid liitlaste väeosad Pantini väravast sisse. Eesotsas Preisi kaardiväe polk, siis polk kaardiväe

kasakaid, — kindralstaabi ohvitseride ja adjutantide sätendav rida — lumivalgetel hobustel tsaar ja Friedrich Vilhelm III ning vägede ülemjuhataja, vürst Schwarzenberg. Nende taga Preisi kroonprints ja nooruslik ohvitser, prints Vilhelm, kes kord Saksa keisrina teistkordselt oma vägede ees raugana Pariisi pidi marssima. Nende taga tulid Preisi, Austria ja Vene kaardivägede osad, uhke, valitud salk.

Pidulikus vaikuses mindi üle Porte Sainte Martin'i, üle boulevardide Place des Victoires'ile ja Ludvig XV. platsile. Algul näitasid end ainult vähesed uudishimulised, kuid varsti muutus vaatemäng. Läbi tänavate voolas määratu inimmass, igast aknast, igalt katusest lehvisid valged rätikud ja valged lipud ja rahvas hõiskas monarkidele. „Elagu vabastajad! Elagu liitlased!“ kostis igalt poolt ja mida lähemale jõuti siselinnale, seda elavamaks muutusid hüüded: „Vive le roi! A bas Napoleon! (Elagu kuningas! Maha Napoleon!) Elagu Bourbonnid!“

Napoleon oli unustatud, unustatud oli vaimustus, millega nad teda olid tervitanud — Pariisi väikemeelne rahvas tahtis saada uusi ebajumalaid ja uusi isandaid.

Preisi kuninga taga ratsutasid mõned Blücheri staabiohvitserid. Vana Marsall ei võtnud ise Pariisi sissemarssimisest osa; ta arvas paremaks jääda sõdurite juure, vabandades end silmade haigestumisega. Pariislased ei tohtinud näha teda rohelise naisekübaraga valgel kangelasepeal. Kuid ta oli soovinud, et mõned nooremad adjutantid ühineks sõdurirongiga, nende hulgas oli ka Kurt v. Stetten, kes oli ülendatud õnnelikult teostatud teateviimise eest pealikuks.

Imestanult vaatas ta hõiskavat rahvamassi, kuulatas hüüdeid, mis ikka uuesti ja ikka tugevamaks muutudes kuulutasid avaliku arvamise muutumist. Ja kui lõpuks noored naised ja tüdrukud lilledega käes ratsanikule lähemale tungisid, kes veel eile olid seisnud silm silma vastu nende vendade ja abikaasadega, tundis ta peaaegu jälkust rahva vastu, kes muutis veendumusi ja valitsejaid nagu kindaid!

Kõige parema tahtmisega oleks Stetten veel sissemarssimise päeva õhtul uuesti välja ratsutanud Sileesia väe leegitsevate

Soovitame suitsetajaile kõrgeväärtuslisi **A/S. „LAFERME“** paberosse ja tubakaid.

vahitulede äärde, kus leidis truid südaneid ja tõsiseid melhi. Kuid tal oli täita Pariisis püha ülesanne. Ta rinda põletasid paberid, mis ta oli leidnud vicomte Labourd-Macardi kirjataskus.

Oigupoolest oli ta neid läbi vaadates veidi pettunud, kuid ometi näisid nad talle testamendina. Peale isikliste paberite, millest selgus, et vicomte oli isata ja emata vaenelaps ja kuulus vanasse Prantsuse sugukonda, kes oli revolutsiooni hirmupäevadel kaotanud kogu varanduse, oli kirjataskus üksainus kiri, mis näis tähtis ja Stettenile andis võimaluse viia vicomte'i sugulastele ta surmateate.

See oli imelik kiri. Kirjutatud õrnast naisekäest õrnalt lõhnavale paberile, kandes 4. veebruari kuupäeva, sisaldas ta mitmesuguseid märkusi, mis selgusid Preisi ohvitserile alles sissemarssimise päeval pealinna.

„Mu kallis Gaston!“ nii algas kiri, „Kirjutatan need read suure mures sinu pärast ja marshall Marmont lubas mulle seda kirja keiserliku kulleriga kindlasti sulle kätte toimetada. Me ei tea siin peaaegu midagi oma vaprast väest, teist, kes peate vabastama isamaa Vene ja Saksa barbaaride sissetungist. Need vähesed teated, mis saame, ei ole just usaldusväärilised ja kes läinud aasta läbi tegi, ühtelugu uutest võitudest kuulis ja ühtelugu uusi pettumusi üle elas, selle süda tõmbub kokku meeleheitlikus mures. Kas õnnestub keisri geeniusel saada jagu üle jõulistest vaenlastest? On ülem aeg, et otsustavad lahingud keisri prestiihi tõstaks, sest tean kuningliku erakonna juhtide kaudu väga hästi, et Bourbonid alalõpmata ässitavad. Nii kaua kui keiser kindla energiaga riigilaeva juhtimist oma käes hoidis, julgesid nad ainult salaja plaane septseda; nüüd ootavad nad ainult silmapilku, et panna liiliad kübara külge ja trikoloori maha käristada — meie vaese Prantsusmaa õnnetuseks! Tean samuti kindlalt, et T. on nendega astunud ühendusse — vilets intrigant, kelle käed igalpool ja kes on saanud mu elu needuseks.

Louison — mu vaene Louison! Kuna neid ridu kirjutau, istub ta akna juures ja vaatab magusate lapsesilmadega tantslevaid lumehelbeid väljas. Mis teab ta muredest, mis riisuvad mult öösel une ja päeval rahu! Sina, Gaston, sina tunned mu saladust, tunned mu saladust, tunned mu näriva hirmu põhjusi. Ma ei kannataks välja, kui kaotaksin oma lemmiku, oma kalli lapse, kes on mu elu ainus vara ja mu ülem õnn.

Ja ometi näen tulevat päeva, mil see hiiliv patune, kes mürgitas su õe eluõnne, ka mu armastatud lapse õnne ära tallab — hoolimatult, halastamatult! Kui tihti hoiatasin keisrit selle valeliku mao eest neil õnnelikkudel päevadel, kui olime mu kalli Josephine'i juures Malmaisonis, kui ta veel ei olnud ligipääsematu nõuannetele — kõik oli asjatu. Keiser naeris mu välja. Naised ja poliitika ei sobivat kokku! Nüüd näeme varsti, et T. annab ka ära meie valitseja nagu ta hävitab minu. Ah, Gaston, kui oleks sa siin, et saaksid kaitsta mind ja Louisoni tema eest! Tean, et ta agendid mu kodu varitsevad — nägin ise, kuidas ta kirikus õudse hirvitusega vaatas Louisoni noort ilu — ma kardan kõige paheemat! Kuid olen ka kõige vastu valmis ja ettevalmistatud, olen annud määrusi.

Ela hästi, mu Gaston! Louison saadab sulle südamlikke terviseid, ta mõtleb sinu peale nagu truu sugulane. Laps muutub iga päevaga ilusamaks, ta õitseb nagu mairoos ja ta varjab päikesepaistelise välimuse all õilsat, head südant. Kaitsku teda Kõigevägevam!“

Kirja all seisis „Aimée de Vernier“ ja järelkirjas oli lisandus:

„Su soovile vastavalt olen ministeeriumis veel kord leitnant Dulot järele pärinud. See oli kahjuks tagajärjeto nagu seni. See vapper sõdur näib olevat kadunud ja on polgu nimekirjas surnuna üles märgitud.“

Stetten ei kahelnud, et oli kerge leida selle kirja kirjutajat. Ta oli kindlasti tähtis isik, see selgus juba ta märkustest ta suhete üle mitmesuguste erakondade juhtidega. Stetten küsis sellepärast, kui oli võtnud Hotel de Pavillonis, kuhu ta oli paigutatud, väikese eine, madame de Vernieri järele.

Omanik, kes teenis Preisi külalisi isiklikult, vaatas veidi imestanult ohvitserile otsa. Madame de Vernier? Jah, kui härra pealik mõtles madame Aimée de Vernier'd, keiserinna Josephine'i endist kojadaami, siis elas see läheduses, Rue Honoré nr. 54, Rue Cambertini nurgal.

Väljas algas juba videvik ja tänavaid kattis tihe udu, kuid Stetten arvas siiski paremaks oma ülesannet kohe täita. Iga tund võis ju tuua käsu, et peab Pariisist lahku-ma. Kes võis teada, kas tal siis veel oli juhus külastada kirja kirjutajat, kelle read teda nii imelikult olid liigutanud.

Tänavatel valitses veel elav liikumine. Rahutult lainetav rahvamass liikus ringi, akendel löid tuled põlema, kõik poed olid

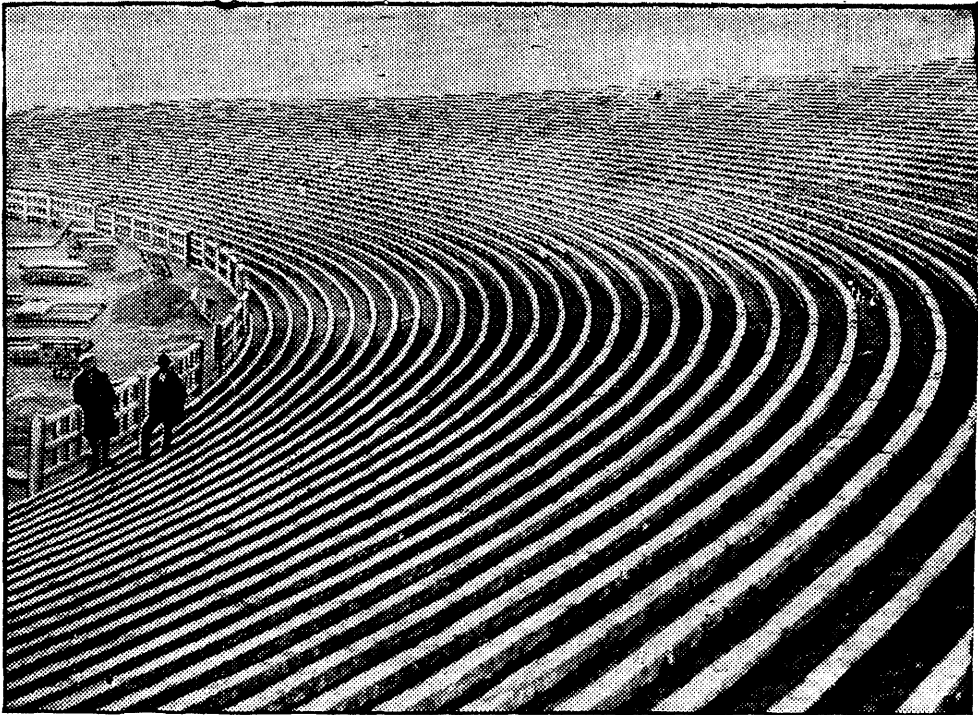
avatud ja võõrastemajad olid asetanud ja-
hedast õlust hoolimata toole tänavale, kus
istusid kirjus reas mehed ja naised. Kui
mitte aegajalt vahilolevate väeosade patrul-
lid kindlal sammul läbi tänavate ei oleks
läinud, ei oleks märgatud, et oldi võidetud
linnas, mille väravate ja vallide ees veel
eile olid voolanud vereojad.

Vendome platsil oli rahvamurd, ainult
vaevaga pääsesid Stetten ja ta juht läbi.
Äkki seisatas viimane, nooruke, täisvereline
nariislane ja naeris valjult: „A bas Napo-

samba iga kõikumist. „Maha türrann, vere-
imeja, mõrtsukas!“

Stetten pööras ära, ta ei tahtnud näha
vaatemängu, mis oli elav näide rahva va-
helduvast meelest. „Edasi!“ ütles ta saat-
jale. „Mul ei ole aega kaotada.“

Veel kaks lühikest tänavat ja hotellitee-
ner näitas väikesele nurgamajale lihtsa,
kuid suursuguse fassaadiga. Eesküljel ainult
mõned aknad, suur värav kunstilise raudvõ-
rega, mille taga oli majauks: ühel pool
õuevärav, mis oli lukustatud, kuid mille

Suurim staadion Euroopas.

Brüsselis (Belgias) ehitatakse praegu suurt staadioni, mis saab omapärasimaks
ehituseks kogu Euroopas. Meie pilt kujutab staadioni pealtvaatajate hiiglalava.

leon!“ Hallis udus nägi Stetten enese ees
hiiglasuurt võidusammast, mis oli püstita-
tud Napoleonile juba ta eluajal, millel ta ise
antiikses toogas triumfaatorina seisis. Rahvas
seisis tihedas massis kõrge samba ümber ja
salkkond noori poisse olie visanud nõõri üm-
ber keisri kuju ning katsusid ausammast maha
kiskuda. „A bas Napoléon!“ kriiskas mass
ikka uuesti ja metsik pilkenaer saatis au-

kohal paistsid vanade, kõrgete puude lad-
vad. Teener tõmbas kella, mis oli peasisse-
käigu kõrval. Keegi ei avanud. Ta koputas
keskmise värava raudsele võrele — asjatult!
Kogu maja näis surnud.

Juba tahtis Stetten tagasi pöörduda, kui
arvas nägevat keldrikorra akna taga vära-
va läheduses silmi, kes vahtisid teda aralt,
ühtlasi uudishimulikult, et selle järele kohe

Soovitame suitsetajaile kõrgeväärtuslisi **A/S. „LAFERME“**
paberosse ja tubakaid.

kaduda. Stetten lähenes aknale ja lõi mõõgapäraga ägedalt aknaraamile: „Tehke lahti! Ruttu! Soovin kõnelda madame de Vernier'ga — mul on tähtsaid teateid!“

Nüüd ilmus silmapaari omanik aknale, vana naine, kes värises hirmust ja nii ärritatud oli, et Preisi ohvitser tundis kaas-tundmust: „Ma ei tule vaenlasena, isegi mitte korteri tahtjana, emake!“ hüüdis ta ta eidele. „Kas võin kõnelda madame de Vernier'ga?“

„Ei, mu härra!“ vastas eit kergelt väri-seval häälel. „Kahetsen, et teie soovi ei või täita. Madame de Vernier sõitis kaheksa päeva eest Londoni.“

Eit kõneles imeliselt hästi oma lihtsa riituse kohta ja see asjaolu tegi Stetteni umbusklikuks. „Kas kõnelete tõtt?“ uuris ta teravalt. „Asi on teie perenaisele tähtis. On madam tõesti ära sõitnud?“

„Muidugi, mu härra, muidugi!“ kinnitas rauk. „Juba kaheksa päeva eest. Härra ohvitser võib politseibüroos järele kuulata, kus anti välja madame'i ja mademoiselle'i passid, Rue Jérôme —“

„Ja madame'i aadress?“

Silmapilguks näis eit kohkuvat. „Mulle tehti ülesandeks sakste kirju vastu võtta,“ ütles ta viivitades.

„Ma palusin aadressi!“ kordas Stetten energiliselt.

„Kui härra mind ei usalda, võite kirjutada madame'ile poste restante London-Piccadilly. Kuid“ — jatkas ta siis, „kui asi on tähtis, jõuab minu kätte antud kiri ikkagi varemini madame'i kätte!“

Stetten kaalus: „Kirjutatan Londoni,“ arvas ta siis ja pööras minetuks.

Tagasiteel võõrastemajja tuli Stetten veendumusele, et eit mahajäetud majas ei olnud rääkinud tõtt, vähemalt mitte täit tõtt. Ta terav silm oli märganud ta kalitlemist ja kõikumist, seal taga pidi peituma enam, kui loomulik kartus võõra ohvitseri ees. Tõenäolikul võis madame de Vernier viibida Inglismaal. Ta kirja põhjal ähvardas teda Pariisis poliitilise muudatuse puhul hädaoht — „olen annud määrusi!“ oli ta kirjutanud. Kuid Stetten teadis ka, et kerge ei olnud neil päevil Inglismaale pääseda. Tee üle Hollandi oli liitlaste vägede poolt kinni pandud, sõit üle kaanali Briti laevade tõttu hädaohtlik, mis blokeerisid Prantsusmaa rannikuid. Kuidas võis daam Inglismaale pääsnud olla?

Peale pikka mõtlemist jõudis Stetten lõpuks otsusele, järgmisel päeval veel kord

üles otsida vana majapidaja, sest see amet tal vist oli. Ta pidi rohkem teateid saama. —

Hommikul vara läks ta uuesti, seekord ükski, madame de Vernier maja juure. Oma inestuseks nägi ta, et väravad olid avatud ja kui ta astus elegantsesse trepikotta, kuulis ta alunistest ruumidest ägedaid hääli. Jäme mehehää! kõneles elavalt ja tooreid ütelsi tarvitades, talle vastas kartlik naisehää! „Ütlen härradele, et madame tööpoolest ei ole kodus.“

„Vaiki, vanamoor, ja ava ülemised toad. Ja kui peaksime kõik läbi otsima ja segi pöörama — su perenaise peame leidma! Edasi!“

Stetten läks kiirelt trepist alla, mis juhatas keldrikorrale ja silmas politseinikke. Varsti tuli toast seersant, kes vanaeite toorelt enese järele tõmbas.

„Nii — ma teen lühidalt! Võtmed siia! Teame kõik — meil on tõendused!“

„Mis siin sünnib?“ küsis Stetten energiliselt. „Laske naine lahti!“

Politseinikud vaatasid imestanult Preisi ohvitserile. Nad viivitasid silmapilgu, siis haaras seersant mütsi järele: „Härra politseipresidendi käsk, mu härra. Mul on ülesanne madame de Vernier'd kinni võtta!“

„Politseipresidendi? Arvan, käesoleval ajal võib ainult liitlaste kuberner käskida! On teil kindral v. Pfuhi käsk?“

„Ei, mu härra,“ vastas politseinik kohmetult.

„Milles süüdistatakse madame de Vernier'd?“

„Teda kahtlustatakse, et on Napoleoni usaldusalune —“

Stetten nägi alles nüüd, et politseinikude mütsidelt olid kadunud kolmevärvilised kokardid, nende asemele oli astunud Bourbonide valge värv. Pariis edenes kiirelt.

„Üleüle oleksite täitnud viivitamata iga Napoleoni käsu!“ ei võinud ta vastamata jätta. „Kuid olgu, kuidas on — siin ei maksa veel politseipresidendi käsk, millele ei ole alla kirjutatud linnakubener. See maja seisab minu kaitse all — nõuan, et lahkute viivitamata!“

Seersant vaatas küsivalt oma meeste otsa. Ta oli löönud isegi kõikumata.

„Kas tohin härra nime paluda?“ ütles ta siis viisakalt. „Pea ometi ülemuse ees vabandama.“

„Pealik v. Stetten, marshall Blücheri staabist; jätke vaene naine rahule ja ärge tulge ilma volituse tagasi, mõistsite? Asun veel täna siia elama!“

(Järgneb.)

Valge mehe süda.

Inglise kirjanik **Erik E. Elvood.**

Tawa-Tawa on väike saar Bismargi saarestikus. Tema peal elab umbes kakssada elanikku, kes on pruunid, tugeva kehaga melaneesid. Kakssada elanikku, ja üks tont.

Selle tondi nimi oli kord Kuruki ja ta oli julge veeallalaskuja ning kalur, kange pea-kütt nagu kõik mehed tema suguharust. Nüüd pole ta enam mees; tal pole enam nimegi — ta on nimetu tont.

Keskpäeva paiku kobab ta Tawa-Tawa tühjadel külatänavatel. Kaks peent jalga, paljas keha, aga peatu. Või ehk võib seda vormitut klimpi nimetada peaks? Seda kuuli, mil pole silmi, nina, huuli — millest tontlikult hirvitab kaks rida hambaid ja millel ainult kuklas leidub tutike villjuukseid. Ei, tont on ta, kes seal kõmbib, käed abitult sirus, ja kes nuttes, rõhkides onnist onni ette kobab ja sinna visatud pühkmetest mõned raasud välja rehitseb.

Kord, juba aastaid tagasi, tahtis suguharu nõid seda peaklimpi kehast lahutada ja tahuna pealuulauale asetada. Aga siis körises tont: „Veel mitte! Enne valge mehe süda!“ Ja nõnda jäi ta elama. —

Kuruki oli üks neid noori Tawa-Tawas, keda võoras valge mees oli enesele teenijaks nõudnud.

Võõra valge mehe nimi oli Mellon, mister Hendryk Mellon, ja temaga ei võidud naljatada. Suur paat oli ta maale toonud. Ta vahetas pärleid tubaka ja kõiksugu majatarvete vastu ja jäi saarele pool aastat. Ta oli kaasa toonud majakese lainelisest plekist ja selle randa, pandaanide ja kookuspalmide varju, üles seada lasknud.

Kaks korda olid Tawa-Tawa elanikud selle majakese peale katsunud tormi joosta, üks kord valgel hommikul, teinekord öösel. Aga koer, kes valge mehe juures viibis, oli valvas ja mehe püss niitis hulga maha. Naised tassisid onnidest tuletunglaid ja palmitseid väikesi puukoorepalmikuid, mis sõdurid siis oma noolte ümber mässisid ja majakese peale lasksid. Majake hakkas suitsema ja ta katus süttis põlema, aga põlesid vaid eukaliptuse lehed, mis valge mees

katusele laotanud, et päike majakest kuumaks ei kütaks. Kui nad metsast lagedale tormasid, kõmmutas Mellon neist tosinaid maha.

Nüüd jätsid nad ta rahule ja kuulasid igasugust tema käsku, kui hull see oligi. Teise rünnaku järele tellis ta nad kõik oma majaukse ette ja ilmus ise kitsa akna juure, püss käes.

„Pange relvad käest!“ käskis ta. Keegi ei viivitanud, sest võoras valge mees ei osanud nalja teha. Ainult Kuruki oskas oma noa osavasti puusapõlle taha peita. Aga juba kärgatas majakesest pauk; kuul vilistas ta kõrvast mööda ja Kuruki viskas noa maha.

Võoras valge mees naeris kui kurat. Ta käskis tule üles teha ja relvad tulle visata, ja nemad kuulsid sõna. Ta käskis neid külla tagasi minna ja ütles, et nad endid ilma tema lubata iial ei tohi näidata tema majaukse lähedal.

Tawa-Tawas jäi kõik vaikseks. Keegi ei tohtinud sõjapaati minna, aga see oleks ka meeletus olnud, sest relvata meest ei karda ei inimene ega loom. Nende vaenlased naabersaartelt tulid kord nende päid raiuma. Aga valge mehe välk kaitses neid. Sest peade maharaiumine ei osutunud tema ärile kasulikuks. Tawa-Tawas jäi elu ülivaikeks.

Oma maja jaoks nõudis mr. Mellon kolm teenijat, nende hulgas ka Kuruki, keda ta noaloost saadik oli meeles pidanud. Kuruki tuli ja teenis. Kandis puid, puhastas võõra valge mehe panne, pesi ta pesu. Ta sõudis paati, kui nad kalastama läksid, ja peksis oma suguvendi, kui isand seda käskis. Öösel magas ta merekaldal mangroovipuude all, sest võoras valge mees ei sallinud teda oma majakeses, ja külas ei tohtinud ta enast näidata piitsahoopide pärast, mida ta pidi jagama. Nõid oli ta ära neednud, tema ja kaks kaaslast, kes valget meest teenisid.

Kõigele sellele vaatamata polnud mr. Mellon iial Kurukiga rahul. Pisemagi hoolituse ja kõige vähema eksituse eest peksis ta teda halastamatult, tallas teda jalga-

Soovitame suitsetajaile kõrgeväärtuslisi **A/S. „LAFERME“** paberosse ja tubakaid.

Lõunalaual.

Pildistanud M. Sallvey, Bingenis Rheini ääres Voightländer-Heliariga.

dega, peksis ta pead vastu seina. Kuruki ei julenud ennast kaitsta, ta kartis välku isanda käes. Peale selle oli mr. Mellon veel suguharu pealikule ütelnud, et vähemagi vastupanu puhul tuleb suur paat tagasi ja hävitab kogu suguharu, mehed, naised, lapsed, kõik.

„Me põletame teie onnid maha!“ karjus ta. „Me heidame teie pead merre!“

Ja pealik oli ta ees värisedes põlvitanud, sest võõral valgel mehel oli välg käes.

Tawa-Tawa noored mehed püüdsid päevast päeva pärleid, nagu seda mr. Mellon käskinud. Tema ei arvanud ühtki korallipanka liig sügavaks ja ühtegi haikala kardetavaks; ta istus oma paadis ja suitsetas piipu.

Ta võttis viis veeallalaskujat kaasa ja sõitis nendega hommikupoole väikesele Atollile. Seal pidid nad merepõhja laskuma. Kes ühe pärlikarbi üles tõi, sai rõnga tubakat ja neli jalga messingtraati.

Kahel noorel mehel oli eriline õnn; nad tõid toredaid pärleid üles, ja mr. Mellon tasus neile rikkalikult. Siis hüppasid nad uuesti vette, suured kivid kaenlas, et õige sügavale jõuda.

Äkki hakkas vesi keerlema, punaselt vahutama.

„Hai! Hai!“ kisendasid teised ja peksid aerudega vett. Üks noormeestest tõusis veepinnale, ujus lähemale ja hoidis paadiäärrest lõõtsutades kinni; teine ei ilmunud

enam. Mr. Mellon naeris ja võttis kadunu omanduse omale. Siis andis ta pääsnule kõrvalopsu ja nimetas teda memmiks, sest et ta oma kaaslast polnud kaitsnud.

„Noata?“ küsis kalur. Aga pilk valge mehe rusikaile pani ta vaikina. — — —

Viis kuud viibis mr. Mellon juba Tawa-Tawal, kui juhtus kuri lugu messingtraadiga.

Kadunud oli rull messingtraati ja keegi teine ei võinud varas olla kui Kuruki, tõendas võõras valge mees. Traat rippunud veel õhtul seinal, tema ise näinud seda.

Kuruki ütles, et tema seda pole võtnud. Mr.

Mellon lõi talle rusikaga näkku ja kutsus teised teenrid sinna.

„Meie läksime eile lõunakülla taarojahu tampima, seda sa tead, oh isand,“ ütlesid need.

Tõsi. Ja traat oli õhtul veel alles olnud. Keegi peale Kuruki polnud majja saanud. Mr. Mellon haaras piitsa. Kuruki sulges suu ja tõmbas käed rusikasse, sest ta teadis, et valge mees nüüd valusasti lööb. See aga hakkas äkki valjusti naerma ja käskis teenijail Kurukit siduda.

„Nüüd käige minema!“ kisendas ta siis. „Jätke mu selle neetud vargaga üksipäi!“

Kuruki lamas majakese põrandal ja ei jaksanud liigutada. Valge mees lükkas pesukausi tema ette ja valas sellesse terava-haisulist vett.

„Kas varastasid traadi või ei?“ küsis ta.

„Ei, isand. Aga ma tahan seda otsida ja sulle kätte tuua!“

Kuruki kisendas: „Ma toon traadi tagasi!“

„Nii siis varastasid sa ta ometi?“

„Mina mitte, ei, aga sa pead ta kätte saama, isand!“

Pesukausi vee kohale tekkis äkki sinine tuli ja hakkas loitma. Kuruki karjatas, aga juba võttis valge mees tal juustest kinni ja tiris ta sinise leegi kohale. Tuli põles mehe silmadesse ja põskedele — ta juuksed susisesid ja pragisesid.

„Sa varastasid traadi?“ naeris valge

mees ja pistis ta jälle sügavamale tulle.

„Ei,“ rögistas Kuruki. Ta nägu loitis, ta kõrvad põlesid, nagu süsistaks neid keev raud. Suhugi voolas tal kuum tuli, ta silmad olid läinud.

„Tunnista, sa haisev koer!“ mõirgas valge mees. Aga Kuruki ei saanud enam häältkki üle söestunud huulte — ta oli kaotanud meelemärguse.

Ärgates lamas ta liivas. Tema ümber valitses öö, öudne, tähtedeta. Aga päike põletas sest ööst läbi; ta tundis teda oma nahal, tundis seda oma haavadega kaetud klimbil, mis kord enne oli olnud tema pea. Kirjeldamatu suure vaevaga roomas ta jahutavate mangroovide varju. — — —

Tont kobas läbi küla lõunavaikuse. Tema kõrvu kajas hää: — — —

„Kuruki!“

Pimeda suust tuli kisa, ta kõigutas käsi. Oli mõistnud.

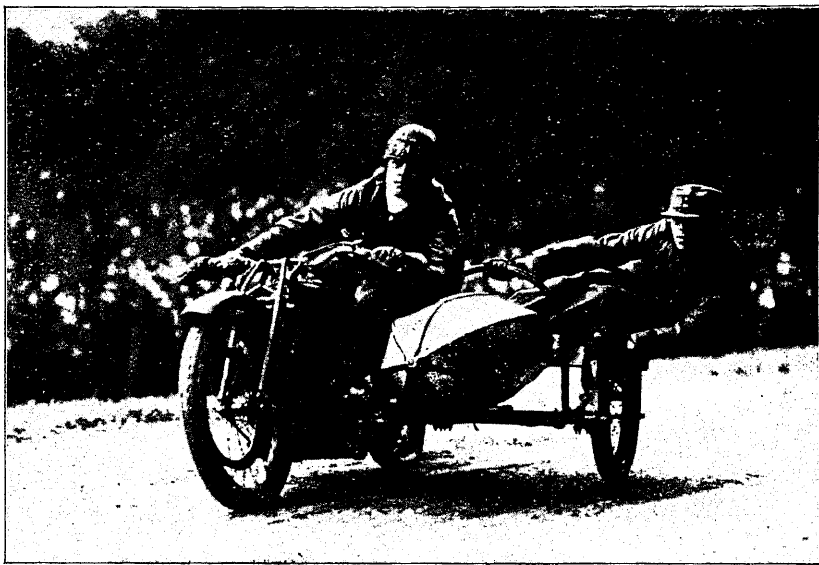
„Jälle viibib üks valge mees Tawa-Tawal,“ jätkas hää. „Täna tuli ta. Suitsev paat tõi ta. Ta tahab jutustada surnud Jumalast nagu keegi kümne aasta eest. Tema pea oleks hea, aga suitseval paadil on suur välg kaasas!“

„E-e-e-i,“ kokutas tont. „E-e-e-i, m-m-mitte! K-k-kus ta on?“

„Juhin su tema juure, siis jätab ta meid oma surnud Jumalaga rahule. Teised valged mehed vahetavad kookuspähklaid, nad on kasulikke asju kaasa toonud.“ — — —

Kuruki istus päevad ja ööd otsa misjonäri onnis. Üks käsi andis temale süüa ja juua, üks hääl jutustas talle kõrva. Iial ei rääkinud Kuruki, ta kuulis ainult häält, ühe valge mehe häält. Ta kõdunenud keha kõvenes. Ta sõi ja jõi alati ning kuulas.

Kui võõras valge mees oma onnist lahkus, tõusis ta ja kobas seinu. Ta otsis midagi; püsimatult kobasid ta käed kaste,

Teekäänakul.

(Moment Crischona-võidusõidult.)

Pildistanud L. Ieck, Baselist Voigtländer-Heliariga.

seinu, nurke. Ja ühel päeval oli ta otsitu leidnud. Rõõmukisa tuli ta kõrist, siis peitsid ta pruunid käed midagi läikivat oma kuue alla, mis valge mees temale annud.

Tuli öö ja võõras valge mees tuli oma majja tagasi. Ta palvetas ja kõneles lahkesti oma külaliselega, aga sant ei vastanud sõnagi. Ta näis magavat. — — —

Kuruki roomas ukse juure ja hoidis peopesad üles taeva poole. Pehmesti silitas õhk neid — varsti pidi algama päev. Tassakesi läks Kuruki jälle tagasi, ning kobas valge mehe voodi juure.

Misjonär kohkus unest, ainult hetkeks. Siis vajus ta rögisedes tagasi. Kuruki nuga oli ta kõri luuni läbi lõiganud. Kohutav kisa kajas surijale kõrvu.

Ja see kisa rändas. Ta tuli rannast, nihkus küla poole, kõlas lähemalt ja lähemalt. Mehed, naised voolasid onnidest välja ja vahetsid kartlikult ahendavasse aosse.

Siis ilmus tont, vankudes, huludes, mõirgades. Ühes käes keerutas ta nuga, teises käes — südant. Veri kattis ta kuube, pikse, paljast rinda; verised olid ta käevarred, hambad, kollaste armidega kaetud peaklimp.

Naised kriiskasid, lapsed jooksid hullule järele. Aga meestele polnud see soovitav

Soovitame suitsetajaile kõrgeväärtuslisi **A/S. „LAFERME“** paberosse ja tubakaid.

vaatemäng. Lahes seisis veel suitsev paat suure välguga.

Mõned neist pistsid pead kokku, siis jooksis üks neist oma onni. Ilmus uuesti, malakas käes. Murdis tee kisendavaist lastest läbi. Hirmus hoop tabas Kuruki kukalt. Keset kohutavat karjatust kukkus ta maha, valge mehe südant oma alla mattes.

Lõuna paiku sõudis üks tüvipaat välja suitseva paadi juure. Tüvipaadi ninas istus Tawa-Tawa nõid, suur pundar pandaaniokse käes: Rahu! Rahu!

Valged mehed hüüdsid: „Tulge aga lähemale! Tulge pardale! Mis on?“

Pealik, nõid ja kolm teist ronisid üles suitseva paadi laele. Kumardusid, pakkusid kalu, kookuspähklaid ja ühe porsa kingituseks. Siis asetasi nad hämmastunud kapteni ette verise keha ja selle kõrvale verise inimsüdame.

„Kuruki oli hull,“ ütlesid nad, „aga meie oleme rahulikud mehed. Jätke suur välk tema tuppe!“

Ja mehed tüvipaadis ja sadanded teised kaldal hüüdsid: „Rahu! Rahu!“

See on lugu Tawa-Tawa tondist, kelle nimi kord oli olnud Kuruki ja kes oli kord olnud julge veeallalaskuja, kalur ja osav—peakütt.

Viimane adagio.

Austria kirjanik Karl Marilaun.

Pühapäevateenistus Wiini lossikirikus oli lõpul. Koja kuulus muusikamees, Anton Bruckner, tuli orelitreppi mööda alla. Ümberringi teretati, ta ei pannud seda tähele. Raskesti ja talupojalikult astudes, sinise taskurätikuga otsaesiselt higi pühkides, näis ta sügavalt sissevajunud suu veel sumisevat Agnus Dei itaallikult õitsvat meloodiat, mida olid laulnud kirikus noored poisid — kojalauljaskond.

Kõige noorem neist, Leopold, ootas trepi all härra kojaorganisti. Seda oli käskinud Anton Bruckner kohe selle Agnus Dei järele, mida Leopold täna laulnud oma süütu poisihäälega nagu taevalik keerub.

„Oota peale teenistust all, saad kuus krossi laulmise eest, Poldl!“ oli öelnud kojaorganist. „Nii, ja nüüd pane tähele, et alustad õigel ajal!“

Seda jutustas Poldl öele, kes teda oli oodanud lossioues.

„Seal ta ongi!“ ütles poisike ärevalt, surus oma k. k. kojalaulupoiste vormi väikese galanterimõõga külje peale ja haaras härra kojaorganisti käe järele, et seda suudelda.

Anton Bruckneri väikesed, vesi-heledad, sügavates silmalaude kortsudes peituvad silmad pöörasid kusagilt seitsmenda taevast ehmunult maakerale tagasi. Nad kohetasid Poldli käharpead. Ja selle üle nägi ta poisi kõrval seisvat ja teda uudishimuliselt vaatlevat tütarlast ilusa, õitsva näoga. Lapselikult õrn, pool abitu naeratus libises tümber rauga sissevajunud suu.

„Vist preili öde?“ küsis ta Leopoldilt

nagu ärgates. Ja taskurätiga ärevalt üle kumera, lageda pealae pühkides, lisas ta mõne aja pärast: „Mitte küllalt, et ta nii ilusti laulab, see võrukael, vaid tal on ka veel nii ilus öde!“

Ja Anton Bruckner tõi kuuetaskust nuusutakatoosi nähtavale, enne priisi võtmist mõtetes kaaludes, kas esiteks ei tuleks daamidele pakkuda. See ei võinud olla vanem kui üheksateistkümmend. Ses vanaduses, oletas kojaorganist, ei nuuska daamid veel mitte. Kuid ta esitles end vormilikult, käsi rinnal, graviteetlikult sügava kummardusega: „Anton Bruckner, kojaorganist, komponist ja professor. Preili ehk on kuulnud juba minu nime . . .“

Noor tütarlaps punastas kuulsa vana mehe iseäralikult uuriva ja alandlikult paluva pilgu ees. See pööras aga kohe Poldli poole, keda juba ootas roheline plaanvanker, mis viis kojalaulikud peale teenistust Löwenburgi konvikti tagasi.

„Jah, söida aga peale, söida aga!“ ütles Anton Bruckner hajameelselt ja kiiresti. Ta näis täielikult unustanud olevat, et oli lubanud poisikesele kuus krossi. Poldl, viltukistud suuga, ronis vankrile seltsimeeste juure. See ei olnud Brucknerist ilus, et oli teda tüssanud.

„Kuid järgmine kord,“ ütles ta poistele, „tuletan talle seda meele! Mis ta lubab, peab ta ka pidama, olgu ta kümme korda kojaorganist.“

Kirikulised valgusid laiali. Ja noor tütarlaps, võideldes kerge häbelikkusega, kaa-

lus, kuidas kõige paremini võiks vabandada vanast härrast. Kojaorganist näis mõistatavat ta mõtteid; ta oli sama abitu kui see laps. Ei teadnud üldse mitte, kuidas kohelda noori tütarlapsi. Ei olnud seda iialgi teadnud. Kuid sel silmagilgul tuli talle meele ta tuba Belvederes ja noodipaber, mille oli juba täna hommikul valmis pannud. Talle meelistus alustatud adagio, mis pidi valmis saama. Ta oli sellest rõõmu tunnud. Ja imelik, nüüd ei hoolinud ta tagasiminekest oma tühja, surmavaiksesse tuppa, mille keiser oli talle tarvitada annud Wiini ilusamas lossis.

Peaaegu kartlikult oma suure talupojakaega noore tütarlapse käsivart silitades, ütles Anton Bruckner:

„Naljakas, mul oleks kodus nii palju teha ja nüüd ei hooli ma sellest enam põrmugi! Saadan Teid veidi. On Teil midagi selle vastu? Pean niikuinii jalutama, arst soovitab seda ammu juba. Kuid kõndimine läheb mulle ikka raskemaks. Jah, inimene läheb vanaks. Ja mõnikord näib mulle, et too seal üleval“ — aupakliku ja veidi julgusetu grandezza osutas kojaorganist Bruckner taeva poole — „ei pea sugugi tähtsaks, kas mu üheksas sümfoonia saab valmis või ei saa.“

Tütarlaps läks vana härraga tummalt lossiõuest välja lõunapäikeses peaaegu inimtühja Ringtänava poole. Bruckner alustas uuesti juttu. Oieti näis, et ta kõneles endaga. Kuid ikka jälle libisesid ta silmad õrna alandlikkusega noorele, ilusale, nagu kevade öitsvale inimolevusele ta kõrval.

„Te peate teadma,“ ütles ta, vaevaselt hinge tõmmates, „et tahan lõpetada sümfooniad sügiseks. Sest talve ma kardan. Sel talvel, usun ma, ei ole minuga enam palju teha.“

Ta seisatas ja lehvitas suure taskurätikuga tuult.

„Te käite veidi liig kiiresti!“ tunnistas ta. „Kuid nii on see ikka olnud. Ikka on ilusad, noored tütarlapsed liig ruttu jooksnud. Ja nii jäin maha: Professor, kojaorganist, kuulus, jah . . . ja nagu kuulen, tahab ülikool minust isegi audoktori teha. See on suur au, preili! Kuid ma ei suuda selle üle õigel viisil uhke olla. Esiteks ei pea ristiinimene üldse uhke olema. Noh, ja teiseks — teiseks olen alati maha jäänud, nagu

Vannis.

Pildistanud E. Dilger, Köttschenbroda, Voigtländer-Skopariga.

praegugi, preili! Pealegi, lubage, kuidas on Teie nimi?“

Noor tütarlaps, võites häbelikkuse, vaatas vanale mehele esimest korda näkku. Süütu, kaastundliku naeratusega vaatles ta oma imelist kaaslast. Kuulus oli ta, see doktor ja professor; ja keiser oli annud talle korteri Belvedere lossis. Esimest korda elus nägi ta kuulsat meest. Ja see oli koomiline ja üksik, väsinult astuv rauk. Ta mõtles ühele noorele mehele Schottenfeldi eeslinnas, kus ta elas. Toda armastas ta, tollega talitis ta abielluda. See ei kirjutanud sümfooniad ja teda ei tunnud keiser ega ülikool, sest tema Franz oli ainult väike nõobitegiija. Kuid ta oli noor nagu temagi, tal olid punased huuled ja kastanipruunid juuksed. Ja täna, pühapäeva õhtupoolel, ootab ta teda majaväraval ja sõidab temaga kuhugi rohelisse metsa.

Soovitame suitsetajaile kõrgeväärtuslisi **A/S. „LAFERME“** paberosse ja tubakaid.

Vana mees ta kõrval — kas teadis ta veel, mis tähendas roheline mets pühapäeval? Esimest korda elus tundis tütarlaps selgesti, mis tähendas õnnelik ja noor olla! Ja tõstes kaastundlikult läikivad, pruunid silmad Bruckneri poole, vastas ta selle eelmisele küsimusele: „Mu nimi on Florianana.“

„Jeesus,“ ütles kojaorganist, „see on ilus nimi. Ma ei ole kuulnudki, et on olemas selline nimi. Ja kas teate, preili, kui hästi me kokku sobime? Olen nimelt ise mingisugune Florian. Sankt Floriani asutuses veetsin oma ilusamad päevad. Kord, kui olin noor ja mitte erilisel kuuluses. — Jah,“ ohkas ta raskesti ja ta väsinud silmad libisesid hajameelselt üle tänava, „ja Sankt Floriani tahan ma tagasi minna. Lasin selle soovi eriti üles kirjutada: Floriani peavad nad mu matma, just suure oreli alla, millel olen nii tihti mänginud.“

Tütarlaps ütles vaikselt:

„Härra professor, matuste peale Te veel mõelda ei tohi. Te ütlesite ju enne ise, et Teil on veel palju teha. Ma ei mõista Teie muusikast midagi, ma ei ole iial Teilt midagi kuulnud. Kuid kindlasti kirjutate väga ilusaid asju, jumalamuidu kuulsaks ei saada! Ja seda Teie olete, isegi väga kuuluse!“

„Kuulus . . .“ ütles Anton Bruckner mõtlikult, ja sügav korts ilmus ta kahvatu raugasuu ümber. „Kas teate ka, laps, mis tähendab: kuuluse olla? Mina tean seda, kuulake hästi. Üksi olla tähendab see. Üsna üksi!“

Jäädes kesk tänavat seisma, püüdes valulikult ja vapustavalt pilku elmuunult ja armsalt tema poole vaatavatest, pruunidest silmadest, kordas kojaorganist nüi tasa kui kõneleks ta enesega:

„Üksi olla, üksi! Ja teie noored . . lähete mööda ja naerate sellise kuulsa, vana eesli üle!“

„Ei,“ vastas noor tütarlaps kiiresti ja pehme naeratusega, „seda Teie ei tohi ütelda! Seda ei usu Te isegi, härra professor! Muidu ei usuks Teie oma muusikat ka mitte. Ja Te teate ometi kindlasti, et Teie muusika on ilus?“

„Jah,“ ütles härra kojaorganist sügavates mõtetes ja veidi sarkastiliselt, „enamjaolt tean seda. Leidub ainult üksikuid, kes ses asjas on teisel arvamisel. Kuid nendega õiendan arved hiljem. Mitte selles elus, sest nii palju aega mulle Issand vist enam ei anna. Kuid hiljem, kahekümne või saja aasta pärast, kui puhkan ammu juba vaikselt Sankt Floriani oreli all . . .“

Tulid Schottenfeldi esimesed tänavad.

Siin oli kirikulaat. Ümber vana kiriku olid püstitatud poed, milles müüdi kirjuid piparkooke, lastepasunaid, üliõpilaste toite ja värvilisi nukukesi paberist, mis kiiresti pulgal üles ja alla ronisid.

Turu kära näis Anton Brucknerile meeldivat. Muutunult, peaaegu lapselikult õnnelik, sammus ta, endiseid kurbi mõtteid unustades, ilusa kaaslasega poodide rea vahel ja seisatas siis piparkoogipoe ees.

„Kolmkümmend krossi, armuline härra!“ ütles müüjanna kutsuvalt. „Armuline härra, ostke see süda ilusale, noorele preilile! Ärge kaua kaaluge, selline süda kaob kiiresti. Ja kui Teie talle seda ei kingi, armuline härra, ostab selle talle mõni noor!“

Florianana, sügavalt punastades ja Franzile mõeldes, kes nüüd arvatavasti juba majauksel ootas, tõmbas härra kojaorganisti piparkoogipoest eemale.

„Kahju,“ ütles Anton Bruckner peaaegu kurvalt, kuid hea naeratusega kortsunud rauganaos. „Tõepoolest kahju, et minema jooksite. Oleksin heameelega Teile ostnud selle ilusa südame professor Bruckneri mälestuseks! Selles ei ole midagi halba. Jah, ei või parata, noored daamid ei hooli kolmekümnekrossilisest südamest!“

Ja järgmise poe ees, nüüd üsna tõsine ütles kojaorganist:

„Nüüd ei tohi Teie „ei“ öelda, Florianana, kui Teile nüüd midagi ostan. Ilma kingitusega vana Bruckner Teid minema ei lase ja see ei oleks Teist sugugi ilus!“

Ja härra kojaorganist ei maksnud seekord mitte kolmkümmend krossi, vaid kuldna. Florianana sai valgesse siidpaberisse mässitud eseme. Ta nägi, et see oli raamat. Ta lõi paberi lahti. Rõõmus ja õnnelik oma mõtte üle, võttis Anton Bruckner vahepeal nuustakatoosist priisi.

„Eks ole, Florianana,“ ütles ta, „see on peen kingitus. Võtke see ja ärge vastu rääkige või ma saan pahaseks! Ja Teie ometi ei taha, et professor Bruckner pahaselt lahkuks?“

Tasa, isalikult armunud, ara ja kurva õrnusega silitas raugakäsi noore tütarlapse käsivart. Ta oli ostnud Florianale kirikulaadalt palveraamatu. Schottenfeldi ilusama palveraamatu. Ja noor tütarlaps, mässides kingitust uuesti paberisse, mõtles vaikse naeratusega, kas Franz, ta peigmees, oleks väga armukade austaja üle, kes kinkis ta mõrsjale palveraamatu.

„Eks ole, Te rõõmustate?“ küsis härra kojaorganist, käsi ikka veel noore tütarlapse õitsval, ümarikul, pehmel käsivarrel.

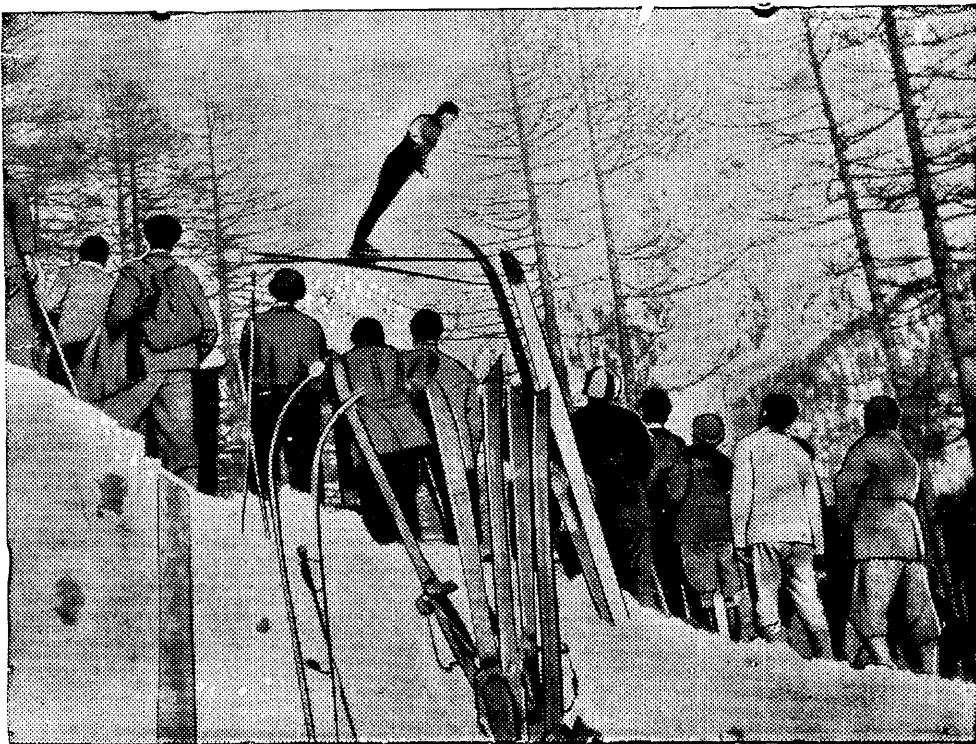
Ta ktsinuses oli imeliselt kibe ja lapselikult valus toon. Floriana aga, palveraamat käes, ütles vaikselt ja veidi kartlikult:

„Härra professor, ma — ma hoian seda kingitust ikka aus. Alati! Ikka! Ja kui järgmine kord kojakirikus mõnda oma messi mängite, tulen ma kindlasti ja rõõmustan sellest juba ette. Ma ei taipa küll midagi muusikast. Kuid usun juba nüüd, härra professor: Teie muusikast saan aru ja ta meeldib mulle ka. Nüüd aga pean minema, siin on mu kodu.“

Ilma tagasi vaatamata, pea sügaval rinna, läks kojaorganist seisuplatsi sihis, astus vaevaselt sõidukisse, ja ütles kutsarile:

„Viige mind Belvederesse, aga ruttu! Peaksin ammu kodus olema!“

„Kodus . . .“ mõtles ta, kui sõitis. Ja Anton Bruckner, mõeldes oma üksikule, pühapäeva päikesest valgustatud ja tühjale toale ning tihe võõra lapse pruunidele silmadele, pani vanad, külmad käed kokku: „Floriana!“ ütles ta. Ja veel ja veel kord: „Floriana!“

Kuulus Shveitsi suusameister **Adolf Badrutt** hüppas 75 meetrit

Väraaval ootas juba, veidi kärsitult, noor nõõbitegija Franz, Floriana peignees.

„Jah,“ ütles Anton Bruckner, vahtides nagu ärgates kirikulaada tungi sisse, „minge ilusti koju, Floriana! Võtan sõiduki, ärge minu pärast muretsege, seal on ju nende seisukoht. Elage hästi, Floriana, suudlen kätt, jõudke hästi koju. Ja ärge unustage täielikult vana Anton Brucknerit.“

Nagu hiline, helendav lill, mis tervitab tee äärest, õitses see nini ta väsinud südames. Vist iial enam ei näe ta Florianat. Kuid adagio, mille üle ta oli hirmuga juurelnud nende viimaste nädalate igal unetul ööl ja mis talle ei tahtnud meelistuda — selle adagio, seda teadis Anton Bruckner, oli talle täna kinkinud armas Jumal.

Soovitame suitsetajaile kõrgväärtuslisi **A/S. „LAFERME“** paberosse ja tubakaid.

Väike kell.

Saksa kirjanik **Max Geissler.**

Lõunamaa suviõhtu aastal 1905. Posilipi mäeküljel kasvavate palmilehtedega sosis-tasid tähed, sest tuul oli Neapeli lahe sini-sängis unele suikunud. Kingul seisva villa lahtistest akendest voolas tupp sidruniõite ja nelkide lõhna. Seltskond koosnes aristo-kraatlistest vanadest daamidest ja härradest. Räägiti prantsuskeelt, võib olla sellepärast, et üks daamidest, kes eriti kõikide tähele-panu äratas, seda keelt armastas. Ja see daam? Oli Prantsusmaa keisrinna Eugenie.

Jutustati abielulugusid. Ülla maailma ringkondadest, paljuil mailt. Sumbutatud oli toon — aga mitte alati sumbutatud värv. Parajasti lõpetas krahvinna Collodi üht lugu . . . „Noh, nii tuli, mis pidi tulema : vaimuhaigus oli lahutuspõhjus!“

Paar vaikusesilmapilku lendlesid läbi ruumi. Selle jooksul löid parun Mondiglioni silmad särama.

„Kummaline,“ ütles ta.

„Kummaline?“

„No muidugi — harilikult on hullus ikka abielu põhjus!“

Kõlas sumbutatud naer, kuigi ta polnud sumbutatud värvilt. Lehvik keisrinna käes läks lahti ja kokku, aga mitte ärevuses, sest kiire, kiire pilk, mis Eugenia parunile heitis, oli selge. „Bravo, parun!“ ütles see pilk. Kõik vaikisid. Eugenie sõnad muutusid teravaks, mida enam nad lähenesid asja sisule. Ta ei teinud pikka eeskõnet, vaid ütles:

„Kuulge! Kui ma noor olin — see oli Toulouses — tundsin ma noort eiut kõr-gest aristokraatiast. Teda arvati ilusaks ja targaks. Ta armus ühesse husarileitnadesse — tore mees, aga vaene. Neiugi polnud rikas. Vanemad tegid kõik, mis võimalik, et tütre mõtteid leitnandilt mujale juhtida. Aga nagu see alati nii on: noored olid oma

armastuses kui hullud. Mis teha? Põgeneda. Plaan oli valmis. Pimedal sügisõhtul ootab alevitänaval kinnine tõld. Ootab. Neiu põ-geneb vanematemajast, ruttab sinna, hüppab tõlda ja — ootab; sest õigusepärast pidi leitnant juba tõllas istuma. Kuid ei istunud. — Vana kiriku kell lööb täie tunni. Tornikella osutis hiilib läbi minutite. Tornikell lööd järgmise veerandi. Mingisugune kuju hiilib musta seina äärt mööda — kuid see pole leitnant. Uni vajutab hobusejuhi pea õlale. Mees ei kuulegi, et tõllauks avatakse — seestpoolt. Ei aima valu kidedust, mil-lega pettunu minema ruttab, läbi pimedate tänavate koju — koju! Hiline tuul kuiva-tab ta märgi silmi, jahutab ta silmalauge. Kodus pole keegi ta äraolekut märganud. Oma valges neiutoas vahib ta kütinaldeval-gusse, kuuleb, kuidas ta süda tormilikult põksub. Siis teatab teenija kõrvaltoas hu-sarileitnandi tulekut.

„Palumata? Sel tunnil?“

Neiu ilmub vanemate tupp. Ta huuled on kitsad, valu surub nad kokku. Ta tere-tus on külm, tumm. Joovastus on haihtunud! Oovitser ei leia teist võimalust talle oma ilnumata jäämise põhjuse seletamiseks, sest ta ei saa neiuga sõnakestki nelja silma all rääkida! Ta võtab taskust kella, väi-kese kella, mis eluaeg täpselt käinud — „ja mõtelge; tänasel õhtul keeldub ta käi-mast. Mõni minut enne tähtsat otsust on ta seisma jäänud, aga mina ei aimaanud seda! Milline alatus eluta asja poolt!“

Neiu kuuleb ja ei kuule. Silmapilk on möödunud; temale on kõik lõpnud . . .!“

„Ka teie lugu, majesteed?“

„Ei,“ jatkas Eugenie valusasti naerata-des, „väikese kella tuju: mina sain Prant-susmaa keisrinna!“

Neiud ja naised.

M. J. Eisen.

*Head kõik me noored neiud,
ingiinglid tütarlapsed,
seda siiski ma ei mõista
ega oska arvatagi,
kus on küpsnud kurjad naised
ja kust tulnud tulihargid;*

*taplevad igas tänavas,
hauguvad igas alevis;
kas neid tuulekeeris toonud,
näkk või vetes valmistanud,
seda ütlege te, eided,
paremini teil see teada!*

Äpardus.

Tõesti sündinud lugu.

Saksa keiser Vilhelm I. oli tulnud nagu iga aasta Emsi tervisveele ja külastas kohe samal õhtul etendust sealses paviljoniteatris. Lavastusel oli Julius Roseni „Suurusehuljus“. Ühel noorel viinlannal oli selles etendada ühe kuueteistkümnenda aastase poisi osa ja selleks oli temale tellitud uus ilus poiskeseülikond, mida aga rätsepp õnnetuseks õigel ajal kohale ei toonud. Neiu ootas rahutult ja pidi viimaks esinema kuues ja pükstes, mis lavastaja teatri jooksupoisilt viimasel hetkel ise oma käega seljast kiskunud, kuna pikem ootamine võimatu oli. „Konrad,“ selle nime all pidi noor viinlanna oma osas lavale ilmuma, ilmuski lavale ja tükk algas.

Milliste ebanugavate tunnetega noor näitlejanna omale kaelamääritud ülikonnas esines, mis teda nagu kruustangide vahele pigistas, võib juba arvata. Kuid huvi oma osa vastu aitas ta varsti kõigest ebanugavusest üle, ja mõni hetk hiljem tundis ta, et isegi kitsad püksid teda enam nii ei piinanud kui varem. Viimaks sattus ta hoogu ning unustas täiesti õnnetu ülikonna, mida ta kandis.

Nõnda jõudis ta kohale, kus kuueteistkümnenda aastane poiss upsakalt peab rinna ette ajama ja hüüdma: „Tunnen enese olevat mehe ja kangelase!“ Kuna noor näitlejanna need sõnad hüüdis täis tuld ja energiat ning selle juures ka energilise liigutuse tegi, kuulis ta oma taga kokkudes kalhtlast kärtsu, nagu oleks mõni riie rebenenud. Kuid mängule andudes unustas ta selle jälle ruttu. Ennast uhkesti sirgeks ajades astus ta mõne sammu edasi ja kordas lause teist poolt kõrgendatud häälega: „Kangelase!“

Juhuslikult riivas ta pilk selle juures keisrilooshi. Ja nägi, et hall keiser õige südamlukult naeris. Sama pilguga nägi ta, et teisedki looshides istujad lõbusasti naersid ja daamid oma näo tuulelehvikute taha peitsid, et vabam oleks naeru kõhistada. Tema arust polnud see naer sünnis, aga tal polnud aega selle üle mõtteid mölgutada, vaid ta jätkas oma osas:

Firma E. Günther'i 75. a. juubel.

Talli elanikele hästi tuntud, Vanaturu kaelas, vana piiskopi majas asuv E. Güntheri rohu- ja värvikauplus püüdis selle aasta algul oma 75. a. kestvuspäeva. Vanadele linnaelanikkudele tuntud värvikaupluse asutas 1854. aastal 5. jaanuaril Manalasse varisenud härra Martin Böckler, kellelt E. Günther ostis äri 1884. aastal. Härra E. Güntheri asjatundlikul juhatusel omas äri laialdase kuulsuse ka kaugemal meie kodumaa pealinna, mida tõendavad harukauplused Tertus ja Viljandis. Peale E. Güntheri surma 1927. a. asus äri juhutama tema lesk, proua I. Günther, kellele abiks asus 1927. aastal vanem poeg Herbert Günther. 4. aasta pärast võivad praegused omanikud püütseda äri 50. aastast kestvuspäeva Güntheri nime a'l.

Soovitame suitsetajaile kõrgeväärtuslisi **A/S. „LAFERME“** paberosse ja tubakaid.

„Avalikult tahan ma astuda igamehe silma alla!“

Vaevalt oli ta need sõnad suust saanud, kui kogu maja valjusti naerma plahvatas. Kohkudes heitis ta pilgu alla parketti. Ja siis nägi ta, et kõigi silmad viibisid tihel kohal tema pükstel. Ta kahmas käega sinna ja nütid oli tal publiku naeru võti käes. „Avalikult“ tahtis ta astuda igamehe silma alla, nagu ta praegu oli seletanud. Selleks polnud tal ennast vaja eriliselt vaevata, selle eest olid liig kitsad püksid ise hoolt kannud sellega, et lihtsalt lõhkesid. Suur auk puusade kohal, nii seisis ta publiku ees!

Ehmatuses ja häbis meeletu, surus ta käed silmade ette ju tormas näiteseinte kaudu oma riietustuppa. Juureruttav teatriõmblejanna hakkas kohe õnnetuid pükse parandama.

„Iial oma elus ei unusta ma selle õhtu häbi ja teotust!“ hüüdis noor näitlejanna tuppa ruttavale lavastajale.

„Ärge laske ennast selle väikese äparduse läbi nii väga kurvastada,“ vastas see. „Sest keiser viibib teatris.“

„See'p see just ongi!“ hüüdis neiu nutma hakates. „Milline häbi mulle!“

Keegi koputas väljast uksele.

„Kas tohin sisse tulla?“ küsis võõras hääl. „Ma tulen keisri ülesandel preiliga rääkima.“

Uks avati ja keisri tiibadjutant krahv Lehndorff seisis läval.

„Mu preili,“ ütles ta, „tema majesteet loodab, et see väike rike varsti jälle on parandatud ja teie oma osa lõpule mängite.“

Samal hetkel ilmus rätsepp ja andis vabandades uue ülikonna „Konradi“ jaoks ära.

Nõnda kuulis krahv Lehndorff ja tema kaudu keiser, millistel asjaoludel vaene naiskuntsnik oma äpardunud ülikonna saanud, milles talle nii narr lugu juhtus.

Uue ülikonna kohalejõudmine kergendas uue esinemise märksalt. Noor näitlejanna riietus ruttu ja ilmus jälle lavale. Üldine südamik käteplaksutamine teretas teda ja vana keiser oli üks agaramatest plaksutajatest. Täkk mängiti hästi lõpuni.

Järgmisel päeval kohtas näitlejanna keisrit promenaadil.

Keiser peatus, teretas lahkesti ja ütles:

„Mul on hea meel näha, et eilsed raskused olete hästi üle elanud. Täna Teid ka, et minu soovi täitsite ja tüki lõpuni etendasite. Kas Teie ei tuleks Berliini, kui hooaeg siin lõpeb?“

„Ei, majesteet, pean vist minema Peterburisse,“ vastas neiu.

„Miks just sinna?“

„Ma ei leidnud Berliinis kohta, majesteet.“

„Noh, kui muud ei ole. Berliini kojateater vajab alati selliseid andekaid kangelasi, kes“ — ta naeris südamest — „avalikult iga mehe silma alla võivad astuda. Loodan kindlasti Teid seal jälle näha ja Teid veel kord tänada!“

Viis päeva hiljem oli noorel viinlannal kutse Berliini kojateatrist käes. Seal armastati teda väga — tema nimi oli Helene Odilon.

Paks samblakord.

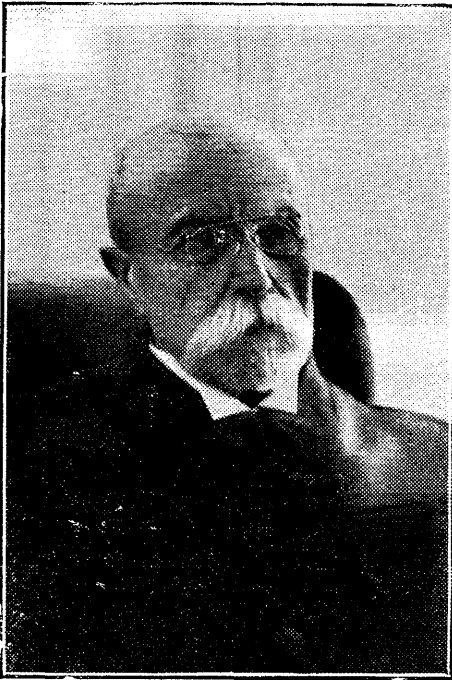
Ed. Vöhrmann.

Paks samblakord mul ümber südame on kasvand . . . Pisarallik mudane veel nõrgub . . . läbi sambla vaob ja tardub, kustub, igavesti kaob.

Hall mälestus kui härm on sambla peal, ei unistused ärka enam sõudma seal, kõik vaikne. Vaikind minu laul ja luul, lint liigub tasa ainult ristipuul . . .

Ja varsti kõduneb mu kirstulaud ja alla vaob sammaldunud haud . . . Kes ütleb siis, kui aastaid mööda läind, et eluwoog sest mullast läbi käind?

President T. G. Masaryk 80. aastane.

Tshehhoslovakkia riigilooja president **T. G. Masaryk** pühitses 7. märtsil s. a. oma 80. a. sünnipäeva. Ta põlvneb vaesest perekonnast Lõuna-Määrimaalt. Ülikooli hariduse sai ta Viinis, kus algas ka oma professori elukutsed, sealt kutsuti ta hiljem Praaha ülikooli juure, kui see jagunes kaheks — tshehhi ja saksa ülikooliks. Seal sai Masaryk tshehhi teaduslise ja majanduslise ärkamisliikumise juhiks. Professor Masaryk'i ei rahuldanud ainult teoreetiline töö, ta püüdis oma ideaale läbiviia ka praktilises elus, tehes tööd ajakirjanduse alal, levitades oma mõtteid rahva hulgas. Tema mõju avalikule elule kasvas veel suuremaks, kui ta valiti rahvasaadikuks. Sõda andis talle ka juhuse arendada tema juhi omadusi. Mõttetargast, kelle ideed tema poolehoidjate poolt leidsid levitamist ja vastaste poolt arvestamist, sai sõja ajal riigipöörde liikumise lugupeetud juht, välismaa rahvuskogu esimees, legionääride korraldaja ja esimene peaminister. Peale revolutsiooni tema kodumaal, kus prof. Masaryk'i õpetused ja juhtnöörid suurt osa mängisid, valiti ta rahvaesituse esimesel koosolekul 14. novembril 1918. a. esimeseks Tshehhoslovakkia vabariigi presidendiks, milleks ta jääb kuni oma surmani, mis on de facto kinnitatud vabariigi põhiseadusega. Riigi juhina sai ta eduka revolutsiooni läbivijaks ja

revolutsiooni hea kordaminek on tema suurim teene. Teda nimetatakse õigusega riigi vabastajaks ja asutajaks. Et Tshehhoslovakkia vabariik on jäänud truuks demokraatia põhimõtetele ja maha surunud kommunismi hädaohu, selleks võlgneb ta suurt tänu prof. Masaryk'ile kui suurele riigimehele ja targale rahvajuhile.

Elevandid Niagara ääres.

Vene kirjanik **Arkadi Avertshenko.**

Istusin kolvikus diivanil, mil oli kõrge seljatugi, ja kuulsin, kuidas keegi minu taga jutustas: „Kui ma Ameerikas elevandite peale jahti pidasin. . .“

Ma vaatasin üle seljatõe ja nägin blondi noortmeest kahe veetleva noore daami seltsis, kes teda avasuil ja särasilmil kuulasid.

„Pea teile ütleva, mu daamid, et nimelt ameerika elevandid eriti metsikud on!“

Minu tõearmastaja süda ei kannatanud enam. Ma tõusin, teretasin ja ütlesin noormehe poole pöördes:

„Mu härra, teie valetate! Mina eisalli valet!“

Noormees hüppas jalule.

„Mu härra, selle teotuse eest peate mulle veel rahuldust andma!“

„See on hoopis teine asi. . . Mispärast jutustasite daamidele valet?“

„Tema jutustas meile,“ ütles blondi poisipeaga daam, „et ta on Ameerikas elevandite peale jahti pidanud. . .“

„Armuline preili. Ma mõistan teie spordihuvi, aga Ameerikas elevante ei ole. Elevandid elavad Aasias ja Aafrikas.“

„Mis te ütlete? Ja see härra jutustas meile, et ta Ameerikas on kaks elevanti maha lasknud.“

„Siis ta lihtsalt valetas!“

„Mu härra!“ hüüdis noormees meeleheitlikult. „Teie peate mulle selle teotuse eest vastust andma!“

„Heameelega! Aga elevante Ameerikas ometi ei leidu!“

Teine daam hakkas heledasti naerma. Noormees võttis taskust nimekaardi ja ütles mulle:

„Oodake homme minu sekundante!“

Soovitame suitsetajaile kõrgevärtuslisi **A/S. „LAFERME“** paberosse ja tubakaid.

Me kummardusime tseremoniaalselt ja lahkusime.

Mina pole arg, aga duell on duell ja sel-
liste asjadega ei maksa naljatada. Pidin ot-
sima sekundandid, minema nootari juure
testamenti tegema ja viinast tahtnist kirja
panema.

Õhtul tulid minu sekundandid ja ütlesid:

„Kõik on korras. Hommikul kell seitse
on duell. Pistolid! Vastane on meie tingi-
mused kõik vastu võtnud.“

Kella seitsme paiku olin ma oma sekun-
dantide seltsis duelliplatsil. Umbes kümme
minutit hiljem tuli mu vastane oma sekun-
dantidega.

Loeti sammud, anti pistolid kätte.

Kui ma astusin oma kohale ja pistoli võt-
sin, lasksin käe jälle langeda.

„Kuulge,“ hüüdsin ma oma sekundanti-
dele, „kas on see sama härra, kelle juures
te eile käisite?“

„Muidugi! Rääkisime temaga kõik läbi.“

„Aga tema on ju brünett ja minu vas-
tane oli blond!“

Täpselt sama juttu aeti vastaspool.

„Võtku tont!“ hüüdis mu vastane. „Kes
on seal see mees pistoliga? Näen teda elus
esimest korda.“

Minu sekundandid olid vihased. Nad
jooksid mu vastase juure ja hüüdsid:

„Lubage, kas me käisime eile teie juures
või ei käinud?“

„Muidugi käisite . . . Arvasin, et härrad
tulevad selle noormehe poolt, kes mind
välja kutsus. Seal seda härrat ma ei tunne.“

Tema on mulle koguni sümpaatne. Tere!
Kuidas käsi käib?“

„Täna, hästi!“ vastasin mina. „Ütelge,
kas see on teie nimekaart?“

„Jah! Andsin selle kaardi ühele blondile
noormehele!“

„Blondile noorele mehele, kel olid sinised
silmad ja kes hästi oskab valetada?“

„Jah . . . Tema jutustas mulle, et ta on
olnud suur sõber Sarah Bernhardiga ja tema
pärast jala murdnud ja et ta on Poincaré
sinasõber. Siis kahmasin tal kaelusest kinni
ja viskasin ta välja!“

„Ja mulle jutustas ta, et on Ameerikas
elevantide peale jahti pidanud!“

Sattusime jutlema, sõitsime siis koos res-
toraani ja elasime ilusa päeva.

Kui me hiljem käsikäes läbi linna läk-
sime, kahmas mu uus sõber mul äkki varru-
kast kinni ja hüüdis närviliselt:

„Kuulge . . . seal ta läheb.“

„Kes?“

„Poincaré sõber ja elevantikütt!“

Me läksime temale järele ja kuulsime,
kuidas ta oma kaaslaselle, ilusale daamile,
ütles:

„Armuline preili, duell pole mulle su-
gugi midagi uut. Olen viimaseil päevil kaks
hürrat välja kutsunud, aga kumbki neist ei
saatnud mulle sekundante . . . Istusin kaks
päeva kodus ja ootasin ilmaaegu. Armastan
närvide kōdistust . . . Kui ma Kanadas
viibisin, ujusin kolm korda üle Niagarakose.“

Me hakkasime heledasti naerma ja lask-
sime elevantikūti joosta.

Kordaminek.

Ameerika kirjanik **O. S. Marden.**

Kes võib meie päevil saavutada korda-
mineku?

See, kes koondab kõik oma jõu ühele
asjale.

See, kes kõigega põhjalikult tutvub.

See, kes ei unista, vaid rakendab tööle
kõik oma jõu ning iseseisvuse.

See, kes kannatab sama meelsasti töö ok-
kaid kui õisi.

See, kes seab omale elus kõrged ideaalid
ja need ka teostab.

See, kes oma töö väärtust ja rohkust ei
hinda ainult tasu järele.

See, kes usub kordaminekusse, olgu tee
konarline või sile.

See, kes raskustest ei hooli.

See, kes iial ei kaota silmast eesmärki,
olgu raskusi kui palju.

See, kes usub enam väsimatusse töösse
kui õnnesse.

See, kes teab, milline tähtsus on täpsusel, vii-
sakusel, lahkusel, südamlikkusel ja ustavusel.

See, kes iial ei kaota lootust, vaid alati
pöörab silmad päikese poole, kes tegutseb,
mõtleb ja elab kordaminekule.

See, kes kasutab võitluses oma võimeid,
kindlust ja taht.

Kordaminekut võib saavutada iga mees
ja iga naine, sest kordamineku võimalused
peituvad temas eneses, mitte aga temast
väljaspool. See ei olene mingisugusest olu-
korrast, ta on olemas igast inimesest enesest.

Vari sügavikust.

Balti-Saksa kirjanik **Oleg Berting'i** romaan.

6

Meeleheitlise pöördega õnnestus autojuhil kõige halvemat ära hoida. Porikaitsja tabas Holgerit ainult õlast ja paiskas ta kõrvale. Ta vankus, keeras õhus ringi, langes ja lõi pea tugevasti vastu trottuari äärt. Hall kivi muutus kohe punaseks . . .

Samal ajal juhtus õnnetuskoha lähedal imelik vahejuhtumine. Kuna Holger jooksis auto poole, milles oli silmanud Tamaarat, ruttas teine mees, kes oli käinud Holgeri ja ta kaaslaste taga, auto juure, mis oli järgnenud neile kolmele teiselpool tänavat ja nüüd äkki ette sõitis.

Holgeri saatja märkas manöövrit, jooksis mehele teele ette ja noris tüli. Teine tahtis teda kõrvale lükata, kui Holgeri kaaslane talle jala ette pani. Teine komistas, kuid tal õnnestus seisma jääda. Hirmsa hoobigalõuale vabastas ta end kallaletungijast, kes pikali maha kukkus, ja kargas autosse, mis kohe esimest sõidukit taga hakkas ajama.

Mahalöödu tõusis mõne minuti järele hoi-gades, toetatud möödaminejate aitavatest käevartest. Inimhulgad jagunesid kaheks. Üks osa seisis Holgeri, teine ta kaaslaste ümber.

Schrötter, kes oli kogu stseeni vaadelnud keskmiselt alleelt, oli silmapilkselt Holgeri juures. Kui päästeauto tuli, saatis ta õnnetu isiklikult haigemajja . . . Seda lõppu ei olnud ta tõepoolest oodanud . . .

Vahepeal kihutas Koppe asjatult „tondi-autole“ järele, mis kohe kadus ja mida ta enam ei leidnud . . .

12. M a r i a m u u t u s.

Umbes tund pärast seda juhtumist istusid Ladislausi korteris Ladislaus ise, Maria ja Kennedy. Ladislaus oli väga kahvatu, ta silmi ümbritsesid sinised rõngad, ta alumine näoosa oli tugevasti paistetunud, kõnelemine tegi talle raskusi ja ta kaebas ägedate peavalude üle.

„Näen kahjuks Teie jutustusest,“ ütles Kennedy, „et Thorstens on pööranud detektiivide poole. See on halb ja teeb asja keeruliseks . . . Kuigi ta meile midagi

teha ei või . . . Peame nüüd endastmõistetavalt selle loo lõppu ootama.“

„Kuidas see lugu lõpebki, mina enam kaasa ei tee,“ seletas äkki Maria.

„Mis sul siis äkki on?“ küsis Ladislaus veidi kokkunult.

„Ma mõistsin äkki, et toimime hirmus alatult! — Meie tegu on hullem kui vargus või röövimine! — Jah, hullem kui mõrtsukatöö!“

„Thorstens on inimlikule seltskonnale kahjulik ja peab saama kõrvaldatud,“ ütles Kennedy valjult. „Mõistus kirjutab sel puhul ette, et see sünniks niiviisi, et teised seal juures kannatada ei saaks. Muidu oleksin ta ammu juba oma kätega kägistanud! — Võite selle peale julge olla! — Kuid selle . . . poolelaja pärast ei soovi ma poodud saada. See veel puuduks!“

„Thorstens ei ole poolelajas! — Teie aga olete metsloom!“ karjus Maria Kennedyle näkku. Siis lisas ta, end äkki valitsedes, jäise pilkega: „Sest jõuate nähtavasti juba sellesse vanadusse, kus armukadedus on eriti inetu ja — hädaohtlik! . . .“

Kennedy ei muutnud ilmet. Ainult ta silm-sin põles tige tuli. „Oh, oh, kassike näitab kütüsi,“ pilkas ta. „On vist armunud ilusasse „idealisti“ saladuslisest põhjast?“

Ladislaus jäi kuulatama. Ta silmad välk-sid. Ta käed tõmbusid rusikasse.

„Kuigi!“ ütles Maria jonnakalt. „Tunded tulevad ja lähevad — sama äkki nagu äki-line arusaamine. Kasvasin nagu pime kärnkonn porises rabas. Nüüd tunnen igatsust valguse järele! — Jumalale tänu, et loobusin teie patusest rahast! Muidu heidaksin selle nüüd teile näkku, teie alatud kelmid!“

„Maria!“ karjus Ladislaus vihast moonu-tatud näol ja näis, et ta tahab teda lüüa.

Maria mõõtis teda põlgaval ilmel. „Vait!“ käskis ta uhkelt. „Ole wait, sa — pesulapp!“

Ladislaus tundis piitsahoopi. Muutus kart-likuks ja väikseks: — „Maria!“ hüüdis ta etteheitvalt peaaegu meeleheitlikul toonil. „Sa armastad mind ometi!“

„A r m a s t a s i n s i n d, sest tundsin si-

Soovitame suitsetajaile kõrgeväärtuslisi **A/S. „LAFERME“** paberosse ja tubakaid.

nuga piiritud kaastundmust, kes sa omas nõrkuses näisid abitu lapsena. Naised arvavad tihti, et armastavad, kus tunneved kaastunnet. Eriti meie, venelannad. Olin pime, pime, pime! — Nüüd märkan, kelle peale kulutasin oma kaastunde. See on naeruväärt ja tühtlasi kurb. Ma häbenen, häbenen maapõhja!"

"Maria!" hüüdis Ladislaus jälle. Ta sirutas käed Maria poole. Selle pilk hirmutas ta tagasi. Ta langes diivanile, peitis näo kättesse ja — nuuksus.

"Küllalt!" hüüdis Kennedy nüüd ja valitses end veel viimasel silmapilgul niivõrd, et mitte jalaga Ladislausi ei tõuganud. "Teil venelastel on imelik hingeelu ja on huvitav teid kuulata. Tõepoolest väga huvitav, huvitav, kuidas ori muutub äkki isandaks ja ümberpöördukt — enamlus väiksel kujul! — Kuid meil on tähtsamaid asju, kui on armastusasjad." — "Mis mõtlete teha, mu ilus, uhke preili?" lõõras ta Maria poole.

"Lähem härra Thorsteni juure ja ütlen talle kõik!"

"Seda teie ei tee!" sisistas Kennedy, kes hakkas kaotama enesevalitsust.

"Teen, mis tahan," ütles Maria, läks kotta, lasi toakse paukudes kinni langeda ja lukustas siis selle.

Ühe hüppega oli Kennedy ta järel. Heitis end kogu jõuga ukse vastu. Ohuke puu purunes. Kennedy pistis käe läbi avause, avas ukse ja jõudis Mariale järele, kui viimane parajasti kojaust lukustada tahtis. Ta litsus jala ukse vahele, lükkas selle õlaga lahti, haaras Mariale käevarrest kinni ja kiskus ta kiirelt korteri tagasi. Selle valju appihüüd jäi korteri sees kuulmatuks.

Kennedy hoidis ta suu kinni ja tõmbas ta tupp, millest ta praegu oli lahkunud.

"Pagana pihta, kui energiline," pilkas ta uuesti, "sedama ei oleks kunud." "Kuulge," karjus ta Ladislausele, kes ikka veel istus täielikus meelegeites ja kõige vastu ükskõikne diivanil. "Liikuge. Te arvate vist, et raha muidu saate."

Järgmisel silmapilgul haaras ta oma pale järele. Maria oli talle vaba käega laksuva kõrvakiilu andnud.

"See — Juudase palgaks!" ägas ta.

Ladislaus oli tõusnud ja vaatas ehmunult pealt. Kui ta Maria kaotas, raha ei tahtnud ta kaotada!

"See läheb liig kaugele!" ütles Kennedy hääletult, surnukahvatul näol, millel põles punane plekk. "Teie, Zagorsky, aidake seda tüdrukut luku taha panna. Aga kuhu?"

Ladislaus mõtles silmapilgu. "Vannituppa, see on kõige parem," ütles ta siis.

"Näidake mulle teed!" käskis Kennedy.

"Ma tunnen teed, ma lähen ise . . . kõrvakiilu saanud kavaler!" ütles Maria põlastavalt.

Kennedy hammustas huuli, nii et need verd hakkasid jooksuma. Kuid ta eesmärk oli talle kallim kui kõik muu.

Mõne silmapilgu pärast oli Maria vannitoas luku taha pandud.

Tal oli aga kindel tahe vanglast võimalikult ruttu pääseda ja hakkas kohe pääsevõimalust otsima.

Äkki naeratas ta pilkavalt. Ladislaus oli täielikult kaotanud pea! . . . Vannitoas oli ju aken, mis viis kööki. Ja seal ei olnud kedagi. Ladislausi passija läks juba lõunaks minema. Teenrit ei suutnud ta veel pidada. Pealegi tahtis ta olla võimalikult segamata . . . Vähemalt nii kaua, kuni kõik oli mööda.

Ta ronis toolile ja löikas priljantsõrmusega klaasi poolringis katki. Lükkas välja löigatud tüki kööki. See langes kõliseses lauale. Siis kuulatas ta . . . Kõik jäi vaikseks.

Aeglaselt purustas ta ruudu nii palju, et võis käe läbi pista. Siis avas ta akna ja kiskus end rinna kõrguseni üles. Kõige raskem oli mööda . . . Läbi laia akna pääsis ta kerge vaevaga köögilauale ja sealt maha. Ta pööras võtme ringi ja hingas kergendatult. Et ta juba täielikult riietatud oli, siis võis ta majast lahkuda tähelepanu äratamata. Ta lukustas ukse, mis viis köögist eeskotta, ja seisis minut hiljem tänaval.

Ta kutsus auto ja lasi end haigemajja sõidutada. Kui ta uksehoidjalt päris Holgeri järele, jooksis ta Schrötterile vastu. See kuulis teda Thorstensi järele küsivat ja sai tähelepanelikuks.

Siis küsis ta veidi iroonilise naeratusega: "Preili Tamaara, kui ma ei eksi?"

12. Schrötteri trumbid.

"Rumal lugu," ütles Kennedy, kui oli Ladislausiga üksi jäänud. "Kui meie armas Thorstens ka seekord pääsis, on seisukord räbal."

"Naisi ei või iialgi usaldada!" kaebas Ladislaus.

"Teid ei või usaldada! Olete armetu! —"

"Kuidas nii?"

"Mõni minut tagasi istusite nagu meelegeite kuju ja hulusite armuvalus nagu ketikoer. Ja kui märkasite, et ta lõpulikult

olite kaotanud, ühinete minuga tema vastu. Müüte ta lihtsalt mulle! Oleksite teda esimeses hoos kolkida tahtnud — mida ma muidugi takistanud oleksin —, ta oleks võib olla Teie juure tagasi pöörnud, kui oleks tõsisemat tundmust enese vastu näinud. Selle asemel peate end ise peksasaanud koerana üleval! See naine peaks seitsmes maa-

„Telefoneerige linna haigemajja ja küsige, kuidas Thorstensiga on,“ kiskus Kennedy hääl ta meeleheitlisest mõtlemisest.

Kestis peaaegu veerand tundi, kuni number vabanes. Ta palus ühendust ja pani siis õlgu kehitades kuuldetoru käest. „Haigemaja keeldub selles asjas teateid andmast,“ ütles ta.

1929. aastal kuulsaks saanud nimed.

Philipp Snowden, Inglise töölispartei juhte ja praegune varakartsler, sai kuulsaks Haagikonverentsil, kus ta järelandmatult kait- ses inglise rahalisi nõudmisi.

Owen Young, üks suurematest autoriteetidest Ameerika rahaasjanduses, Saksamaa sõjakahjustamaksude kava looja, tuntud „Youngi kava“ nime all.

Ivar Kreuger, Rootsi „Tulitiku kuningas.“ Rootsi tulitikutrust on saanud antud laenude vastu tulitikkude valmistamise mod- nopolu paljudes riikides, ka Eestis.

Al Jolson, kuulus laulja ja helifilmi näitleja. Tema laul „Sonny boy,“ on suure eduga läbilõõnud kogu maailmas.

ilmaume olema, kui veel suudaks Teid armastada. Ei, Teie rikkusite kogu loo, mitte tema!“

Kahvatult ja vaikides kuulas Ladislaus pealt. Ta nägi kõike kokku varisevat. Mariaga, keda ta armastas erilisel, iseloomutul viisil, olid asjad luhtunud ja palk, millest ta unistanud — Juudase palk, nagu Maria oli öelnud — oli samuti saanud kahtlaseks. Käsiraha oli ta juba peaaegu viimase pennini kulutanud. Jälle seisis ta puuduse lävel, hullema puuduse lävel, kui iialgi varem oli tunnud!“ . . .

Erich Maria Remarque, kelle sõjaromaan „Väerinnal seisukord muutusetä“ lõi suuri laineid ter- ves kirjandusilmas Ühe aasta jooksul trükiti seda raamatut ligemale miljon eksemplaari.

Dr. Max Gerson, soolata dieeditoidu leiutaja, millega ta arstis suurte tagajärgedega tiisikushaigust mitmesuguses astmes.

„Ahaa, sealtöötavad vastujõud,“ tähendas Kennedy sapiselt. „Katsun ise õnne.“

Jälle möödus pikem aeg, kuni ta tabas silmapilgu, mil number vabaks sai.

„Palun, kuidas käib härra Thorstensi käsi?“ küsis Kennedy viisakalt, kui haigemaja vastas.

„Kahjuks ei või me telefoni kaudu teateid anda,“ tuli vastus.

„Kas ei või Teie vähemalt öelda, kas ta veel elab või on ta surnud?“

„Kahjuks ei või meie ka seda öelda. Vabandage, meie telefon on sel ajal kinni. Lõpp.“

Soovitame suitsetajaile kõrgväärtuslisi **A/S. „LAFERME“** paberosse ja tubakaid.

Juhed olid vait.

„Ei ole midagi parata,“ ütles Kennedy tarretu näo ja tühjade silmadega.

Siis lasi ta end raskelt toolile langeda ja oli mõned minutid mõttes. Ladislaus julges vaevalt hingata. Ta seisukord ei olnud tööpoolest kadestamisväärt. Peavalud läksid suuremaks ja hirm tuleviku eest nõoris ta rinna kinni.

Äkki ajas Kennedy enese sirgeks. Lühidalt ja valjult pööras ta Ladislausi poole: „Meie mäng on kaotatud. Pean teisi partnereid otsima.“

Ladislausil oli tunne, nagu hukkuks temas maailm.

Ta pea käis ringi. Lahtikistud, hirmunud silmadega vaatas ta Kennedy otsa.

„Ah ja,“ tuletas see meele. „Olen teile veel veidi võlgu. Pealegi ei või ükski inimene oma iseloomu vastu parata ja asjaolud olid vist samuti meie vastu. Teie ei tegutsenud ju sugugi halvasti. Eriti tähelepanu väärt oli lavastus suvilas nägematu tappeediuksega. Samuti mõte — igaks juhuseks suvila ees oodata, ja teie kiire otsus minestanud Thorstensi koju viia, talle unerohu ja hiljem mõista anda, et oli mind näinud. — Kuid meil ei olnud õnne. Siin, võtke! — Ta ulatas Ladislausile kaks rahapakki, kummagis sada sajamargalist tähte. „Loodan, et olete rahul?“

Värisevate kätega kahmas Ladislaus raha järele. Ta näojooned lõdvenesid. Kerge puna ilmus ta palgedele. „Palju tänu!“ ütles ta ärevusest kogledes.

„Autojuhile maksan homme. Teatage talle, et meie teda enam ei vaja. . . Nii — nüüd lähme vangijuure ja vabastame ta. Tehku ta, mis tahab. Tulge!“

Samal silmapilgul helistati . . .

„Ah,“ ütles Kennedy, „arvatavasti, „teised“. Suurepärase! Armastan vaenlasi silmast silma näha. Palun avage, härra von Zagorsky.“

Ladislaus ei jaganud Kennedy rõõmsat võitlushimu. Kartlikult ja viivitades läks ta ukse juure. Teel peatas ta kord, pööras ringi ja küsis: „Ja Maria.“

Helistati teistkordselt. Juba valjumalt ja energilisemalt . . .

„Ta peab veel kannatama. Avage! —“

Ladislaus kuulas käsku. Tema ees seisis — Schrötter . . .

„Tere, härra von Zagorsky,“ ütles ta viisakalt.

„Tere. — Palun!“ Ladislaus saatis viisakalt toonil öeldud sõnu vastava käeliigutusega.

Schrötter naeratas, kui nägi sissemurtud ust, kuid vaikis ja astus kiiresti elutuppa. Kennedyt nähes ei ilmutanud ta mingisugust üllatust. Ümberpöörduvalt, ta näis olevat ette valmistatud, et ta ta leiab. Huvitatult, vaevalt märgatava üleoleku ilmega silmades, mis heledalt välkusid, vaatas ta vastasele näkku ja ütles kerge kummardusega: „Väga rõõmustan, et kohtan teid viimaks, härra Malcolm!“

Kerge tuksatus jooksis üle nii nimetatud näo. „Rõõm on ainult teie pool,“ vastas ta külmalt.

„Viisakus ei näi olevat teie iseloomu omadus,“ arvas Schrötter pilkavalt. „Tohin istet võtta?“

„See ei ole minu korter,“ vastas Malcolm viisakuseta.

„Muidugi, palun.“ Ladislaus pakkus talle tooli. „Vabandage, et ma kohe . . .“ Malcolmni laitev pilk sundis ta vaikima.

„Mis te soovite?“ küsis Malcolm Schrötterilt, kes juba istunud oli.

„Väikest jutuaajamist teiega.“

„See ei huvita mind.“

„Küll huvi tõuseb,“ vastas Schrötter toonil, mis lasi teist rahutult kuulatama jääda.

„Minugi poolest. Kuid loodan, et räägite lühidalt. Mul puudub aeg.“

„Kui sel toonil jätkate,“ ütles Schrötter äkki avaliku hoiatusega silmis, „võtavad teised teie oma hoolde, mis teile vist vähe meeldiks!“

„Ma mõistan. Te arvate, et võite mind vangistada. Kuid te eksite. See väike komöödia, mis mängisin, saadab mu ainult maalt välja. See on mulle ükskõikne — reisin ise ära.“

„See oleneb asjaoludest.“

„Härra! — Mis te õieti arvate!“

„Et võin teid — noh — vähemalt aastaks kinni panna lasta.“

„Naeruväärt! — Milles te mind õieti süüdistate? Mida võite mulle tõendada? On teil tunnistajaid?“

„Oodake, mitte kolm küsimust korraga. Algame viimasega: — esiteks tunnistaks härra von Zagorsky kohtu ees muidugi teie kurje kavatsusi, et mitte tugevamaid sõnu tarvitada, mis selle „väikese komöödia“ taga peitusid.“

„Härra von Zagorski ei hakka end ise paljastama.“

„Sel puhul peaks ta seda küll tegema. Muidu . . .“ ta vaatas Ladislausile teravalt otsa, „ . . . võiks juhtuda, et tsheki võltsimine Stern L. & Co. juures härra von Zagorskyle halbu tagajärgi tooks.“

Kuna Schrötter neid sõnu kõneles, tundis ta ise suurt, seesmist ärevust. See oli ainult oletus, ainult proovinool. Kuid ta tabas pihta; Ladislaus kahvatas valgeks nagu kriit. Ta vajus kokku ja sules silmad.

Malcolm tundis, et asi muutus tõsiseks. Ta ei oleks tohtinud selle inimesega ühiselt tegutseda.

„Vaadake,“ jatkas Schrötter Malcolmile poole pöörates, „et võin loota härra von Zagorsky tunnistuse peale. Edasi on tunnistajaks preili Maria Basmanova. Mul oli rõõm kõneleda selle daamiga veidi aja eest.“

„Kuidas? — Mis?“ hüüdis Malcolm, unustades enesevalitsuse.

„Jah,“ naeratas Schrötter. „Külaskäik selle korteri vannitoas näitaks teile, et see on tühi.“

Malcolm vaikis. Ta sõrmed mängisid ta tooli toel.

„Nii palju väikesest komöödiast,“ jatkas Schrötter. „Kuid sellega ei ole asi lõpetatud — nagu te teate.“

Ta tegi pausi ja vaatles Malcolmit. Veri taganes aeglaselt selle näost. Ta surus pihud kõvasti tooli toele, et oma ärevust mitte kätte värinast ära tunda lasta.

Schrötteri sõnad rivistusid halastamatult, „Edasi teatas keegi dr. Scherger kellelegi dr. Müllerile, et keegi Holger Thorstens kannatab hädaohtliku tagakiusamishullustuse all ja arvatavasti pea saadetakse dr. Mülleri asutusse. See härra Thorstens on nüüd Berliini suuremas haigemajas ravimisel, kus teda uurivad silmapaistvamad eriarstid. Varsti selgub, et dr. Scherger küll väga närvilikku, kuid vaimliselt täitsa tervet inimest tahtis hullumajja pista. Et keegi härra Malcolm mitu korda on käinud nimetatud dr. Schergeri juures, on materjal prokuröri jaoks koos!“

„Imestusväärne!“ ütles Malcolm kahvatult, kuid täitsa rahulikult. „Te olete tööpoolest hästi töötanud. Mis mõtlete nüüd teha?“

Schrötteri seisukord muutus kriitiliseks. Kui ta Holgeri juurest lahkus, ei olnud see veel tulnud meelemärkusele. Kuid väga võimalik oli, et ta raske peahaav tööpoolest vaimlise rikke tõi ja siis langes ära stüdistuste tähtsam osa Malcolmit ja Schergeri vastu. Kuid ta ei tahtnud käest anda trumpi, milleks osutus Malcolmit üllatus, vaid tahtis, et Malcolm ennast ja dr. Schergerit

täielikult paljastaks. Sellepärast otsustas ta julgelt valetada:

„Härra Thorstensi haav ei ole õnnelikul viisil kardetav,“ algas ta. „Olen juba temaga kõnelda võinud. Ta on valmis loobuma kohtust, kui täidate tema tingimusi, mis muud ei nõua, kui et ta oleks kaitstud teie kallatetungi vastu. Kui te sellest hoolimata astute hiljem tema vastu välja, siis võime meie vabalt tegutseda.“

„Nimetage tingimused?“

„Te kirjutate dokumendi, milles avalikult tunnistate oma süüdi.“

„Seda ma ei tee!“

Schrötter tõusis. „Viimast korda“, ütles ta rahulikult ja külmalt. „Valige: see või — vangla!“

Ka Malcolm oli tõusnud. Surus käed kokku, et kondid nagisesid. Viivitas. . . . Utles siis sügava hingetõmbega: „Olen nõus.“ — Malcolmit nime kandja ei tohtinud sattuda vanglasse! —

„Kirjutage, mis teile ette ütlen,“ käskis Schrötter. Malcolm istus kirjutuslaua äärde ja võttis sule kätte.

Schrötter algas:

„Mina, allakirjutanu, tunnistan, et Kennedy nime all käitemaksu põhjustel palkasin preili Maria Basmanova ja härra Ladislaus von Zagorsky, et nad härra Holger Thorstensile etendaks surnud isiku ilmumist, et härra Thorstensi selle läbi vaimuhaigeks teha.“

Kui see mulle ei õnnestanud, maksin altkäemaksu dr. Karl Schergerile, närviarstile, kelle elukoht on Fasaani tänaval Berliinis, et härra Thorstensi lasta paigutada ettekäändel, et tal on tagakiusamishullustus; härra dr. Mülleri vaimuhaigete asutusse, ilma et viimast oleksin asjasse pühendanud. Lootsin, et viibimine vaimuhaigete seas teeb ta vaimuhaigeks või vähemalt sünnitab talle hirnsat piina. Dr. Scherger oli minu ettepanekuga nõus. Ainult eradetektiivinsituudi „Ilmaringi“ vaheleastumine, kelle aktidesse asi sisse on kantud, ajas mu kavatsused luhta. Kohustusin Saksamaalt kolme päeva jooksul alatiseks lahkuma. — Fränk Malcolm. — “

Malcolm kuivatas poogna kirjababerilisel ja ulatas selle Schrötterile:

„Täna!“ ütles see, pani selle kokku ja pistis ta hoolikalt oma rahatasku. (Järgneb.)

Soovitame suitsetajaile kõrgeväärtuslisi **A/S. „LAFERME“** paberosse ja tubakaid.

Tõtt ja nalja.

Kirjanik Eduard Vilde

sõitiskord Moskvas Tallinnasse magamisvagnis. Vagnis istus tema vastas keegi reisija, kes temale, jutu peale saades, pikalt ja laialt rääkis oma sõitudest, mis ta jalgrattal teinud. Kuna Vilde unine oli ja magada tahtis, kuulas ta jutustaja kõnet viimaks veel nagu läbi une ja kuulis, kuidas mees jalgrattaga kraavi lennand.

Kaks tundi maganud, ärkas Vilde ja küsis nagu jutu jatkuks:

„Ja kuidas Te kraavist siis jälle välja saite?“

Saab ka niisama.

Louis XIV. küsis Mo'ïérelt, kas ta oma arstiga rahul on.

Molière vastas: „Sire, me vestleme tihti; tema kirjutab mulle rohu, mida ma ei võta — ja siis saan ma jälle terveks.“

Seegi on võimalik.

Gottfried Benn, tuntud luuletaja ning arst, ütles ühele haigele, kes iseennast arstis ja näpunäiteid ühest arstiteaduslikust raamatust ammutas:

„Olge ettevaatlik, muidu võite veel mõne trükivea kätte surra.“

Parandamatu.

Kuulus arst senator Bassini oli veendunud demokraat. Kõige enam ärritasid teda kelkimised tiitlitega. Kord tuli ta kliiniku töötuppa väga elegantne daam. Bassini teretas teda oma harilikul viisil lahkesti ja küsis:

„Mis Teil viga on, armuline proua?“

„Mina olen paruniproua,“ vastas daam kõrgilt.

„Sel puhul,“ vastas Bassini külmalt, „on iga abi asjatu, sest selle haiguse vastu pole rohtu kasvanud.“

Ime.

Suur inglise humorist Jerome K. Jerome ei kaotanud isegi haigevoosis oma humoori. Kord kui ta käevigastuse tagajärjel pidi voodis lamama, küsis ta arstilt, kes kinnitas, et asi kerge ja midagi karta pole:

„Kas võin terveks saades klaverit mängida?“

„Muidugi,“ kinnitas arst.

„Milline ootamata õnn minule!“

„Kuidas nii — mispärast?“

„Noh, sest et ma veel iial enne pole osanud klaverit mängida.“

Tundlik.

Mees: „Seekord on minu haigus väga raske. Usun, et suren!“

Naine: „Seda oled sa tihti ennustanud, aga kunagi pole see tõestunud!“

Lapse küsimus.

„Isa, mispärast sajab vihma?“

„Et rohi kasvaks, poiss.“

„Isa, mispärast sajab ta siis tänaval?“

*

„Minna, tõlm siin klaveril on vähemalt neli nädalat vana.“

„Selles pole mina süüdi. Olen alles teist nädalat siin.“

*

Üliõpilane tuleb Tartust koju. Kui isa temalt küsib, kuidas ta eksamiga toime saanud, vastas poeg:

„See oli väga hea, suurepärane, nii ilus, et ma seda üldisel nõudmisel veel pean kordama.“

*

„Teie koer on mind eile hammustanud.“

„See on võimatu!“

„Kuidas nii võimatu?“

„Esiteks pole koeral enam hambaid, teiseks ei ole ta kuri, kolmandaks hammustab ta ainult teatud inimesi ja neljandaks polegi mul koera, vaid ainult kass.“

Tige kaupmees.

„Kuulge, eile ostsin ma teilt auto. Tahaksin teda teise vastu vahetada.“

„Teise vastu vahetada?“

„Jah, teate, ta ei mee'di minu naisele.“

„Vahetada? Sellist tõredat autot? Auto on ju otse eeskujuline.“

„Jah, aga ta ei meeldi minu naisele.“

„Kuulge, armas mees, siis minge koju ja vahetage parem naine ümber!“

Kuidas elada.

Elamine ainult enesele tähendab sedasama, mida tähendab kõdunemine iseeneses, aga elamine igavesele õitsvusele, Jumalale, inimkonnale ja loodusele on suplemine õiges noorusallikas.
J. L. Runeberg.

Mõtteid heast kirjandusest.

Hea raamatukogu on nägijate mõteteühendus. — On raamatuid, kust puhub meile vastu mülgaste mädahais, ja raamatuid, mis meid lasuvad aimata igaviku kevadet. — Head raamatud on selged allikad; nad muutuvad suurteks jõgedeks ja suunduvad Jumala mõtetemeresse. Halvad raamatud, mida meilgi viimastel aastatel suure kõmuga levitatakse, on teed, mis suunduvad mülgastesse.

Mõtteid.

Kerge on elu pikendada: hoidu kõigest, mis teda võiks lühendada.

Kergeusklikkus on tõendus südame tervisest. Kui Jumal ei oskaks naerda, oleks ta maailma oma vihas juba ammu purustanud.

Inimesed kadestavat erakutki. Vististi hea seltsi pärast, milles ta viibib.

Kui sügavale on nii mõnigi langenud tõustes.

Kummaline.

„Kas on punased põsed tervise tundemärk?“

„Üldiselt — jah.“

„Imelik! Hiljuti nägin ma noort neidu, tema oli ühelt põselt tervem kui teiselt.“

Hindmõistatuse lahendus.

Nr. 2 (188).

Alates kivi ülevalt nurgast ja lugedes täp-
pide vahelisi tähti tagurpidi. leiame, et mäles-
tuskivil leidub järgmine J. R i o m a r i luuletus.

**Nüüd lahkud linnuke
ja lähed kaugele, siit ära sa
Mu aed jääb leinama
Ei enam kuulda saa su lauluviit.**

J. R i o m a r.

õigeid seletusi saatsid:

Tallinnast: Vally Anderson, R. Annok, Aleksander Allikas, Jüri Aljak, Linda Berg, G. Bleisde, V. Davel, V. Duden, Ilse Espe, S. Ekker, Inna Engmann, Olga Gritskeevits, Benita Gutmann, H. Herodes, B. Haltrik, Oskar Hins, J. Hürdeniit, M. Kukk, Irma Kesner, Olga Kink Leena Keenverk, Erika Kala, V. Koppel, Marie Kaur, Alide Kollist, Fel. Kaur, Martha Kaur, Koit., Ilse Kuisk, Peeter Kollist, Hilja Kollist, Hans Kuisk, Marie Kollist, Aksel Kollist, P. Kollist, E. Käuüts, Hermann Leiss, Julie Libeon, Hilda Leis, Inge Leis, Helmut Leis, Daisy Lukas, Harry Lagus, Evi Must, Elise Madelin, Lydia Madelin, P. Moscherenko, A. Meerits, Hed. Martinson, Hilda Neifeldt, C. Neidok, Lonni Napp, Ellen Negfeldt, Heinrich Neltan, Ernst Neumann, A. Nutov, Aug. Orav, Irma Orav, Ernst Ots, A. Ots, Mart Ots, K. Oidermann, Hilda Oikarin, Heinrich Pabo, Astrid P-s, Sylvia P., M. Rebane, Artur Repnau, Leo R Emmelmann, M. Raudith, K. Reimann, O. Reinfeldt, R. Reinfeldt, A. Roster, Victor Sihver, Harald Sihver, Helene Sihver, H. Suise, Leonid Seim, Georg Seim, Salme Stalberg, R. Saask, Voldemar Sökk, B. Sild, Lilly Seitan, I. Stern, R. Sketsus, Gabrielie Tomson, Aleksander Terras, Anna Tüürmann, L. Timmermann, Martha Udai, P. Veimann, Vaida Voolmann, Aug. Vassermann, Joh. Vilu, K. Veimann, Joh. Veimann.

Tartust: Arn. Lagus, Elmar Paabo, A. Puusepp, Marta Priks, Alice Siider, J. Sõrra E. Soom, Ellen Tibar, Marie Veimann, Aleksander Närvi, H. Väli.

Võrust: Rudolf Sökk.

Pärnust: Juta Janson, H. Käger, Johann Klaassen, A. Kask, A. Takk, **Viljandist:** Hilda Reisner. **Narvast:** Rita Alver.

Rakverest: Artur Pärn, L. Pender, E. Soomann, Harry Kängsõpp, Marten. **Haapsalust:** Juta Reimann. **Tapalt:** Ed. Kurimo, A. Ott, Ev. Piilbusch. **Jõgevast:** Emilie Asper. **Aegviidust:** V. Ernits, Benn Raakk. **Keilast:** A. Kutpri. **Elvast:** Väiro Kolberg. **Põltsamaalt:** L. Kampus, **Kohtlast:** Leo Nolk. **Viro Roela:** Aug Neublau. **Paidest:** Helmi Peterson. **Abjast:** P. Rõigas, **Leisist:** R. Saral. **Palamusest:** M. Lööke Joh. Lööke. **Valgutalt:** Salme Priks. **Rii- siperest:** Evi Suurmats. **Mõisakülalt:** A. Tomson **Koerust:** Olev Takk. **Nehatust:** Arnold Schiffer. **Tudost:** Ilse Uustalo. **Raplalt:** M. Tomson. **Surjust:** Linda Kuusik. **Nõmmelt:** Ida Anier, Emmy King, Regina King, Albert Rindberg, Rosel Saat. J. Zarembo. **Kil. Nõmmelt:** E. Unt. **Uulust:** Lydia Reinik. Joh. Reinik.

Loosimisel võitsid šokoladi vabriku „KAVE“ määratud auhinnad:

1. auhinna 1½ kg. šokoladi — Int. A. Stern, kaitseväe Ühendatud õpeasutused.

2. auhinna 1 kg. šokoladi — A. Ott, Tapa, Põllu tän. 28—7.

3. auhinna 1 kg. šokoladi — J. Zarembo, Nõmme, Raudtee tän. 24.

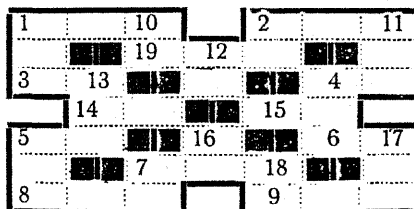
I ja III. auhinna võitjad palume võidud vastu võtta talitusest, kuna II. auhind on saadetud võitjale Tapale kätte.

Järgmine mõistatus auhindadega ilmub ühes lähemas numbris.

„Romaani“ talitus.

Mõistatuses Nr. 5 (191)

on tekkinud pahandav arusaamatus: ruudud peavad olema piklikud nelinurgad, kaks ruutu pikad, nii et sõna silp mahub kirjutatuna kahte ruutu kõrvuti, mida palume lahkesti parandada.

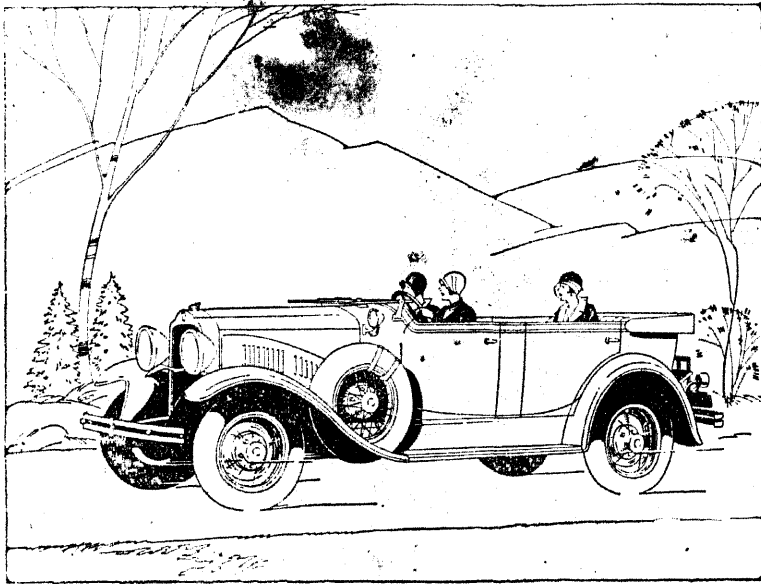
AUG. KRISTALL'i keelpillide töökoda

V. Pärnu mnt. 12, tel. 32-21. Kõige vanem ja suurem Eestis, valmistab viiulid, altod, celloid, kontrapassid, gitarred, mandolined, balalaikad, tsitrid, keeled ja kõik üksikud osad; parand. ruttu ja hästi.

Tellige veel täna lähemast
postkontorist ilma iga lisa-
maksuta ajakiri

Romaan

REO

Ainuesindaja
Kaub. & Tehnika
kontor

ORION

Tallinn, Kaarli
puistee 9. Tel. 12-76.

Kohvik ja
kondiitriäri

H. Feischner

Tallinnas,
Harju t. 45, tel. 19-50

PUDU- JA RÄTSEPARTARVETE

KAUPLUS

G. ORLOFF

Kullasepa tän. 13.
TALLINN.

Kõiksugu pudukaubad ;

sukad, sokid, shlümferid, shallid jne.

Voodri riided ;

kalingor, linane, jöhv, latsisiid jne.

Rätsepa tarbed ;

niit, nõöbid, nõöpaugusiidid, nõelad jne.

Austusega **G. ORLOFF.**